

POŠTARINA PLAČANA V GOTOVINI.

ZVONČEK

LIŠT S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO

Vsebina.

1. <i>E. Gangl</i> : Gubčeva sodba. Pesem	49
2. <i>Jos. Vandot</i> : Romanje naše Jelice. Planinska pripovedka s šestimi podobami	50
3. <i>Anica</i> : Naša kuharica. Pesem	68
4. <i>Milánov</i> : Koroška zima. Pesem	68
5. <i>Miroslav Kunčič</i> : Sreča. Pesem	68
6. <i>Dr. Fr. Zbašnik</i> : Bič. Povest	69
7. <i>Fr. Rojec</i> : Knjiga. Poučni spis s tremi podobami	75
8. <i>Fr. Ločniškar</i> : Godovnica. Pesem	79
9. <i>Fr. Rojec</i> : Prvi sneg. Pesem z lesorezom	80
10. <i>Juraj Jurojevič</i> : Iz bajne dežele. 1. Dobra-sestrica. Pravljica	81
11. Kamniško sedlo. Podoba	89
12. <i>Ivo Trošt</i> : Nezadovoljni muc. Povest	90
13. <i>Janko Samec</i> : Sneženi mož. Pesem	91
14. Pouk in zabava	92
15. Kotiček gospoda Doropoljskega	94

Ali si „Zvončku“ že pridobil novega naročnika?

„Zvonček“ izhaja v mesečnih dvojnih zvezkih ter stane vse leto v naprejšnjem plačilu 30 Din, pol leta 16 Din, četrt leta 9 Din. Posamezne številke po 5 Din.

Uprava je v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 6, Učiteljska tiskarna, I. nadstropje.

Na naročila brez istodobno vposlane naročnine se ne oziramo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Luka Jelenc, ravnatelj v Ljubljani, Franciškanska ulica št. 6.

Rokopise je pošiljati na naslov: Uredništvo „Zvončka“ v Ljubljani, Bleiweisova cesta št. 20/II.

Rešitve sprejemamo le tekom prvih 8 dni po odpravi vsake „Zvončkove“ številke!

Last in založba Udruženja Jugoslovenskega Učiteljstva — poverjeništvo Ljubljana.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Štev. 3. in 4.

ZVONČEK

Februar 1925.

Gubčeva sodba.

(1573)

Na Vidmu se množica gnete ljudi
pred hišo veljaka župana,
a v izbi za mizo je četa vojvod
k posvetu prevažnemu zbrana.

Tam Gubec Matija je v misli vtopljen
in vojni razplet v njih snuje,
in glas mu je oster in resen in strog,
ko drugom tako beseduje:

„Prisegam vam, bratje, da sveta je stvar,
ki zanjo se kmetje borimo,
tlačilcem prinašamo kazen in smrt,
da robstva se vsi oprostimo.

A kdor iz sebičnosti sebi le v prid
izrabljati hotel bi zmago,
naj pomni, da sleherni takšen zločin
z življenjem bo plačal mi drago!

Mi nismo razbojnikov divja drhal
in Turkov mi nismo krdelo,
na naših klobukih je upanja znak,
na naši zastavi razpelo!“

In Ilija Gregorič moško doda:
„To vsi smo ti že obljubili,
a kdor ne bori se za pravdo in čast,
brez srca ga bomo sodili!“

In zdajci na veži razgiblje se hrup,
jok ženski odjekne v vihranje,
mir zopet zavlada na Gubčev ukaz,
in žena preruši molčanje:

„Vaš človek je v borno mi kočo udril,
s sekiro mi shrambo odklenil
in meni ubogi siroti je ves
imetek brezčutno uplenil.“

„Kdo ta je nesrečnik?“ de Gubec temno.

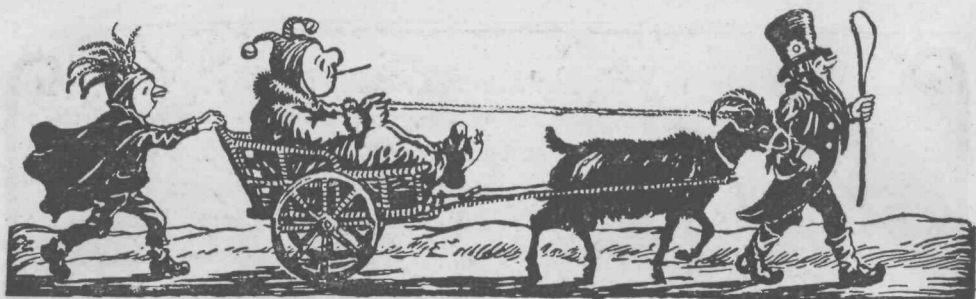
Storilca že tirajo priče:

„Prelomil besedo, oskrunil je čast,
tat Štefan se Šafarič kliče!“

In Gubcu se strela ukreše v očeh,
pred hišo na jablano švigne:
„Na vejo brž podlega Štefana zdaj
plačnikova roka naj dvigne!“

E. Gangl.

JOSIP VANDOT:

Romanje naše Jelice.

Planinska pripovedka.

3.

zke steze ni hotelo biti nikoli konca. Vedno bolj strma je prihajala in vedno više se je vzpenjala po samotni gori. Gluha tišina se je razprostirala krog in krog. Tu gori ni bilo več niti čebljajočih sinic niti plahih srn, ki se pasejo navadno po samotnih zagorskih gozdovih. Globoko doli so že bile zelene smreke, temne jelke in vitki mecesni. Tod gori so rasle košate bukve, ki pa so postajale vedno redkejše. Kraj steze so štrlele visoke skale, ki pa so bile vse porasle s sivkastim mahom in rdečim ravšjem. Solnce je mirno gledalo z modrega neba in se je kar vidoma bližalo navpičnim, tu pa tam z belim snegom pokritim štirim vrhovom gore. — Kocelj se je ozrl časih na sonce, in skoro prav mu ni bilo. Zlovoljen se je obrnil nazaj na Anjo Panjo, ki je stopala tesno za otrokoma. »Hej, teta Anjara Panjara — hopsasal« je dejal Kocelj v slabi volji. »Ali je še daleč vaš sodnik? Pa kje je tisti sodnik, teta Anjara Panjara?«

»Boš že videl,« je zagodrnjala Anja Panja. »Le stopaj naprej! Če ne, pa te podrezam s palico.«

No, Kocelj se je namrdnil in je zopet prijel Jelico za roko. Pa so šli naprej; po strmini so šli in so zopet molčali. Drevje se je vedno bolj razmikalo. Krivenčasto, vse polomljeno rušje je raslo vsepovsod med štrlečim, ostrim skalovjem, in zdaj se je lepo in razločno videlo na vrh gore. Visoke, razdrte pečine so se dvigale tam gori, da se je Koclju in Jelici že dozdevalo, da se zdaj pa zdaj prevale tiste ogromne skale in se zrušijo naravnost v dolino, ki je ležala globoko, globoko pod goro. Pod skalovjem pa so se vili med zelenim rušjem dolgi in ozki peščeni plazovi, ki se je po njih neprestano kotalilo kamenje in je drčal droben pesek.

»Aha!« je izpregovoril Kocelj, ko je zagledal tik nad sabo visoko skalovje. »Že smo na vrhu gore. Saj vem — tisto melišče tamkaj se

imenuje Krivi plaz. In onkraj plazu zija sredi strašne skale Črna lopa. To ti je votlina, ti rečem, Jelica! Naša stara mati mi vedno pripoveduje, da drži tista votlina naravnost v deželo Kolovozijo. Tam pa raste na leskovih grmih sama pamet, in tudi bister razum raste tam. Pa še marsikaj drugega raste v deželi Kolovoziji. O, da bi ti hotel pripovedovati o vsem! Ves dan bi ti lahko pripovedoval — hopsasa!»

A Jelica je zmajala z glavo. Žalostna je pogledala Koclja in je odvrnila: »Hm, dežela Kolovozija... Pa kaj pomaga meni, kaj pomaža tebi! Oj, da je morala naju zalotiti hudobna Anja Panja! Zdaj pa ne pridem danes več na senožet. Še dobro, če bom mogla priti pred nočjo domov... Oj, Kocelj, lačna sem. Pa se ne upam jesti. Bojim se, da me Anja Panja zopet ne pograbi...«

Kocelj se je pa ustavil in je zamahnil z roko. »Lačna si, pa se ne upaš jesti?« se je začudil. »Nikogar se ne boj — hopsasa! Ta bi bila lepa, da bi še jesti ne smela, če si lačna! Bomo videli, kdo ti bo branil! O, Anjara Panjara ti že ne bo branila. To ti rečem jaz — hopsasa!« — Kocelj je kar prijel za Jeličin nahrbtnik in ga ji je snel z rame. Siloma je posadil Jelico na bel, gladek kamen in je razvezal nahrbtnik. Pa je rekel: »Le jej, Jelica! Kar brez skrbi jej! Pa niti ne glej na Anjaro Panjaro in je ne poslušaj! Naj godrnja in piska — hopsasa!«

Jelica je res pričela jesti suho svinjino in kolaček, ker je bila resnično lačna. Anja Panja se je ustavila in ju je pogledala s hudim pogledom. »Kdo je vama rekel, da smeta počivati?« je vprašala. »Ali nemara jaz? Kar hitro na noge in stopajta naprej, nepridiprava!«

»Oha, teta Anjara Panjara, le počasi — hopsasa!« je odgovoril Kocelj prav mirno. »Sicer sem precej bedast in zadosti kratke pameti, a toliko vendar vem, da naj človek já, če je lačen. Seveda, če kaj ima... Tako me uči doma naša stara mati, in naši stari materi ne boste ugovarjali niti vi, teta Anjara Panjara — hopsasa! — Pa tudi tega me uči naša stara mati, da naj spoštujem vse ljudi. Tudi vas, teta Anjara Panjara! A kako naj vas spoštujem in vas rad imam, ko me pa dolžite grde tatvine? Da bi samo mene dolžili, no, bi pa nazadnje mogoče še mirno prenesel. A da dolžite tega nemarnega greha našo Jelico! Hoj, teta Anjara Panjara — hopsasa! Tega pa nikoli ne prenesem in zaradi tega bom na vas jezen vse svoje življenje. In moja stara mati mi ne poreče, da ne delam prav, in mi tudi ne poreče, da sem neumen in bedast... Tako je in tako vam rečem, teta Anjara Panjara — hopsasa! Vi pa napravite, kar hočete!«

Anja Panja se je namrdnila in ni odgovorila ničesar. Stopila je naprej in je počakala tam ob rušju. Kocelj se je pa nasmejal in je rekel: »Ali si videla, Jelica? Saj sem ti dejal prej-le, da se ne boj ničesar. O, Anjaro Panjaro uženeva, da bo joj! Hopsasa — kar cmerila se bo pred sodnikom, tako jo uženeva. Samo, da bi bili kmalu tam!

Pa se bova smejala, Jelica, tako lepo se bova smejala! Zato pa se ne boj ničesar in le meni verjemi in zaupaj!»

Jelico pa je minil ves strah, ko je slišala Kocljeve besede. Mirno je použila svojo malico in jo ponudila tudi Koclju. A Kocelj se je branil in ni hotel ničesar vzeti. Jelici ni preostalo nič drugega, kakor da je zavezala svoj nahrbtnik in se je dvignila. Pa so šli dalje — Kocelj in Jelica spredaj, Anja Panja pa za njima. Iz gostega rušja so krenili na levo in so se približali širokemu Krivemu plazju. Bredli so preko peska in preko snega, ki je še ležal tod v ozkih, debelih plasteh. Mraz je bilo tu gori, da je Jelico kar streslo. Solnce se je ravno pogrezalo tam daleč za strme vrhe, in rožna večerna zarja je pokrila z zlatim plaščem ves zagorski svet. Živega glasu ni bilo širom okrog. Le iz globoke doline je prihajalo tiho brnjenje, da se je Koclju in Jelici zdelo, kakor da nekje med nemim skalovjem igra samotni pritlikavec na lepe citre. — »Kaj je to?« je vprašala Jelica vsa začudena. »Kaj pomeni to? Ali res igra vesel pritlikavec na svoje citre?«

»Ni pritlikavec, Jelica, ni pritlikavec,« je odvrnil Kocelj. »Oj, to je samo zvon, ki zvoni tam doli na vasi. Daleč je do vasi. Zato pa se čuje tisto zvonjenje tako slabo... A glej, že smo pri Črni lopi. Pa naju Anjara Panjara res privede v Črno lopo. Oj, hopsasa! Nemara pa naju povede celo v deželo Kolovozijo... Jelica, to bova gledala in se čudila, da nikoli takol! Pa lepo nama bo v deželi Kolovoziji... Ojojmenel! Nemara pa res raste tamkaj pamet na leskovem grmu! Pa jo utrgam in bom pameten in moder kot nihče na svetu. Ojojmene — hopsasa!«

In Kocelj se je zavrtel na peti in je zavriskal, da je odmevalo od stene do stene — odmevalo votlo in zateglo, kakor da stoji vrhu vsake gole stene pritlikavec in oponaša Koclja. Jelica se je čudila vsemu temu, pa tudi Kocelj se je že hotel čuditi. A tedaj ga je pograbila Anja Panja. In Anja Panja je bila jezna in mu je velela: »Tiho, pobič! Čemu tuliš in razgrajaš, da se plašijo divje koze po grmovju? Blizu smo našega sodnika... Zato pa bodi tiho, ker sicer te Vitranec pograbi, da joj! Le naprej, ti rečem! V votlino stopi in hodi tesno ob stenil!«

»Aha!« se je zavzel Kocelj in je tlesknil z dvema prstoma. »Tedaj se pa le nisem motil. V Črno lopo gremo, in tam je sodnik. In za Črno lopo je dežela Kolovozija... Glejte si no — hopsasa! Pa Anja Panja naju sama privede v Kolovozijo. Hehe, pa saj ji je lahko! Čarovnica je in ni tako bedasta kot Jankov Kocelj — hopsasa!«

Kocelj je stopil v prostorno votlino, ki je zevala črno in strašno pod ogromno, navpično steno. Tla so bila peščena in strma; gluha tišina je ležala po votlini, da se ni videlo nikamor. Jelica se je stresnila, in srčce ji je stisnil silen strah. Prijela je Koclja za roko in je rekla s plašnim glasom: »Strah me je, Kocelj, o, tako strah! Kaj bo

z mano? Ali slišiš, Kocelj? Strašno je tod okrog. . . Ali tebe ni strah, Kocelj?»

»Nič me ni strah,« je odgovoril Kocelj. »In čemu naj bi me bilo strah? Ničesar hudega nisem nikomur napravil. Še najmanj pa Anjari Panjari — hopsasa! — Kar tiho, Jelica, kar tiho! Lepo se me drži, da se ti nožica ne spotakne! Pusti strah in misli, da bo kmalu vsega konec! Saj ti ne stori nihče nič žalega. . . To temo pustiva kmalu za sabo. In kmalu bova pred sodnikom, ki naju žene predenj Anjara Panjara.«

Jelica je umolknila in je previdno stopicala kraj Koclja. Trdno ga je držala za roko, ker se je bala, da ne bi padla in bi potem zašla sredi črne teme. Zadrževala je sapo in je neprenehoma gledala pred se in upala, da se zdaj pa zdaj zasveti pred njo beli dan. A svetlobe ni bilo od nikoder. Že dolgo sta se plazila Kocelj in Jelica ob mrzli steni, a vendar še nista prišla nikamor. In Kocelj se je že razjezil in je nevšečno cepetnil z nogo. Že se je ustavil in je hotel poklicati Anjo Panjo. A tedaj se je oglasila Anja Panja nekje sredi teme in je zaklicala: »Stojta in počakajta v miru!«

Pa sta obstala in sta poslušala. Slišala sta drsajoče stopinje Anje Panje, ki je šla mimo njiju. Stopinje so se oddaljevale in so kar nena-

doma utihnile. Tedaj pa sta slišala glasno trkanje. Nekje tam spredaj je trkala Anja Panja s palico ob steno; trikrat je potrkala na skalo — in potem je bilo zopet vse tiho... »Oho, saj smo res že na koncu romanja,« je pošepetal Kocelj Jelici na uho. »Glej, Anja Panja že trka na vrata. Pa se oglasi sodnik in nas spusti v dvorano. Ali pa smo že res v deželi Kolovoziji, ki mi o njej pripoveduje stara mati čudne reči... Jelica, le pogum! Kocelj je s tabo, Kocelj — hopsasa...«

A Kocelj je umolknil. Zakaj hipoma se je zasvetila pred njima jasna svetloba, ki je šinila skozi vso prostorno votlino. Blesteča je bila tista svetloba, da je deček in deklica nista mogla prenesti. Zato pa sta si z dlanjo zakrila oči in sta mežikala skozi prste. Pa sta videla v tisti svetlobi Anjo Panjo. Tam gori pred njima je stala in jima je migala z roko. »Pridita semkaj!« jima je velela z zamolklim glasom, ki je čudno zvenel po širni votlini.

»Pojdiva!« je dejal Kocelj in je prijel deklico za roko. Odvedel jo je navzgor po suhem, drobnem pesku. In kar hipoma sta stala kraj Anje Panje, pa nista vedela naprej. A Anja Panja jima je pokazala molče z roko ozko odprtino, ki se je skozi njo sipala v votlino jasna svetloba. — »Kaj? Tu notri je naš sodnik?« se je začudil Kocelj in ni hotel naprej. »Teta Anjara Panjara — hopsasa! Ali mislite, da sem res tako neumen? Ne verjamem, da bi prebivali sodniki pod zemljo. A rečem vam, da nikarte uganjati z nama čarovnij! Nič kaj prijazen nisem vašim čarovnijam, ker imam premalo pameti, da bi jih razumel. Zato pa nočem slišati o njih, oj, nočem — hopsasa! Če je tu notri dežela Kolovozija, pa bi nič ne rekel — hopsasa...«

A Kocelj niti utegnil ni, da bi končal svoje govorjenje. Zakaj Anja Panja ga je pograbila; dvignila ga je in ga je potisnila v odprtino. Pa tudi Jelico je porinila za njim — in tako sta stala kar nena doma onkraj odprtine na varnih tleh. Ozirala sta se okrog sebe; spogledovala sta se in sta se na vso moč čudila. Videla sta, da stojita v obširni izbi, ki pa ni imela nikjer nobenega okna. Svetloba je prihajala od zgoraj skozi veliko odprtino, ki pa je bila zadelana s steklom. Sredi izbe je stala okrogla, lesena miza, krog nje je bilo pet stolov. Drugega pohištva ni bilo v tej čudni izbi. Za mizo pa je sedel človek s širokokrajnim klobukom na glavi. Dolgo, belo brado je imel in je gledal srepo pred se. Deček in deklica sta ga zapazila. Začudila sta se, in Kocelj je dregnil Jelico z laktom in ji je pošepetal: »Glej, Jelica! To bo pa nemara najin sodnik. Pa se ga ne bojim. Anjaro Panjaro mu zatožim, da bo kar gledala... K njemu stopim — zdaj-le stopim, pa mu vse povem...«

Anja Panja ga je potisnila nazaj in je naglo stopila do mize. »Dva prevejanca sem prignala semkaj,« je rekla možu. »Pa ju obsodiš, kakor je treba. Hudo sta mi napravila in sta mi ukradla moj zlati rogljiček. A kaj naj počnem brez zlatega rogljička? Niti tri dni ne

morem živeti brez njega. . . Ukradla sta mi ga — nepridiprava! Zato pa ju tožim pred tabo, Vitranec!»

»Kaj? Kaj — hopsasa?« je vprašal Kocelj in je skočil do mize. »Teta Anjara Panjara laže — še vedno laže — hopsasa! Nisva ji z Jelico ukradla zlatega rogljička. Veverice so ji ga odnesle kdo ve kam med smreke, pa so ga ji skrile. . . Le pogledjte teto Anjaro Panjaro! Stric sodnik, pogledjte jo — hopsasa! Samo slamnat obroč nosi okrog glave, ker so ji veverice razgrizle slamnik. V obraz ji pogledjte

in ji preštejte vse praske in praskice, če morete! Veverice so jo, samo veverice! Pa bo nemara še celo rekla, da jo je Kocelj — hopsasa!»

Mož se je dvignil, da je bil velik, strašno velik. Hudo je pogledal Koclja in mu je zapretil s prstom. »Tiho, pobič!« je dejal s težkim, bučnim glasom. »Tiho bodi, ti rečem! Govóri tedaj, ko te vprašam, kako in kaj!«

»O, seveda — hopsasa!« je odvrnil Kocelj. »Seveda, molčim naj, ko se teta Anjara Panjara tako grdo laže. Pa vas lahko premoti, stric

sodnik, in vi boste verjeli njej, a ne meni... Pa nočem molčati, naka — nočem molčati! Bedast sem sicer in neumen; a vendar vem, da mi ne bo dobro, če se teta Anjara Panjara preveč nalaže.«

»Tiho!« je zarjul mož in je udaril s pestjo po mizi. Kocelj je umolknil in se potuhnil. Skočil je nazaj do Jelice in se je namrdnil. A vendar je rekel Jelici in se ni bal ničesar: »Kar mirna bodi in niti ne poslušaj Anjare Panjare! Saj se bo lagala — hoj, grdo se bo lagala... Samo jaz jo moram poslušati, da ji lahko v obraz rečem, kako grdo se je zlagala...«

Anja Panja pa je govorila o vevericah, kako so ji izmaknile iz skrinje pet debelih, mastnih lešnikov. Pa je hotela zato veverice kaznovati. A prišel je nepridiprav, Kocelj je prišel. Paličico z zlatim rogljičkom ji je odnesel. Veverice so pa videle vse to. In so vedele, da Anja Panja nima več moči, če nima paličice z zlatim rogljičkom pri sebi. Pa zato so navalile veverice nanjo; slamnik so ji raztrgale in jo strašno opraskale po licu. Pač jih je Jelica nagnala; pač je prinesel Kocelj paličico nazaj, a na paličici ni bilo več rogljička, ki ga je bil vzel in skril sam Kocelj. — »Ovbe, ovbe!« je končala Anja Panja. »Kaj naj počnem zdaj brez zlatega rogljička? O, niti tri dni ne morem živeti brez zlatega rogljička... Zato pa premisli, Vitranec, nesrečo mojo premisli! Pa sodi tako, da pridem zopet do zlatega rogljička! Pobič in deklica sta zmenjena. Zato pa jima preveč ne verjemi! Pošteno ju primi, tako ju primi, da pridem jaz zopet do svojega zlatega rogljička!«

»Teta Anjara Panjara — hopsasa!« je zavpil Kocelj. »Prav lahko pridete do svojega zlatega rogljička. Tako-le napravite z rokami: cigu-migul Hopsasa — pa kar po zraku prileti vaš zlati rogljiček... Čarovnica ste, pa vam je vse to kaj lahko.«

»Tiho!« je zarjul mož za mizo. »Ali ti nisem rekel, da bodi tiho? — Semkaj stopi, da te malo od bliže ogledam!«

Kocelj se ni prav nič pomišljal, ampak je stopil pogumno do mize. »Tu sem — hopsasa!« je rekel in je prekrižal roke na prsih.

»Kako ti je ime?« ga je vprašal mož in ga je presunljivo gledal.

»Kocelj sem, Jankov Kocelj — hopsasa!« je odvrnil Kocelj. »Doli iz vasi sem doma. Stare matere sem...«

»Prav si povedal, Kocelj — Jankov Kocelj!« je rekel mož in se je gladil po beli bradi. »A veš, kdo sem jaz? — Hm, jaz sem sodnik Vitranec. Tu v gori domujem in sodim pravde in nepravde. K meni se ne zatekajo samo ljudje, ampak zatekajo se tudi živali, divje in domače. In sodim pravično, in zmote ni v mojih sodbah. Zatekla se je Anja Panja k meni in te je obdolžila grde tatvine. Zato pa moram soditi tudi tebe. Ker te pa hočem soditi po pravici, mi moraš govoriti samo resnico. Če se mi zlažeš le enkrat, ti bo gorje — gorje, Kocelj!«

MAKSIM GASPARI: ZIMA

»O, seveda — hopsasal« je odgovoril Kocelj. »Jaz se ne lažem, nikoli se ne lažem. Laže se samo teta Anjara Panjara, da bi me spravila kdo ve kam, ker je zaradi veveric jezna name. Pa naj bo! Saj se je ne bojim...«

»Počasi, počasi, pobič!« ga je svaril Vitranec. »Lepo odgovarjaj na moja vprašanja, da bomo prej gotovi! Izmaknil si Anji Panji paličico z zlatim rogljičkom. Tam doli na trati si izmaknil paličico, in zaradi tega so veverice strašno opraskale Anjo Panjo. Ali si res izmaknil paličico?«

»Prav pravite, stric Vitranec!« je dejal Kocelj. »Pobral sem s trate paličico. Norčav sem bil; zato pa sem vzel tisto paličico. A nisem je ukradel, stric Vitranec — hopsasal! Saj niti pobegnil nisem. V grmovje sem se potuhnil in sem gledal, kako je delala Anja Panja svoj cigu-migu z vevericami. No, ko je bil cigu-migu gotov, sem pa prišel nazaj na trato. Paličico sem prinesel nazaj, pa niti pogledal nisem, če je bil na njej zlati rogljiček. Kaj meni mar zlati rogljiček! Saj mi ga ni treba — hopsasal!«

»Ovbel!« je rekel sodnik. »Kocelj, slaba ti bo predla! Sam si priznal, da si odnesel paličico. Na paličici pa je bil zlati rogljiček. A zdaj ga ni nikjer več. Ti si ga skril, Kocelj, samo ti! Zato mi pa zdaj kar lepo povej, kam si ga skril?«

»Nisem ga skril, stric Vitranec, nikamor ga nisem skril,« je odvrnil Kocelj. »Saj sem vam že povedal — hopsasal! Ali vam nisem rekel, da mi ni zatega rogljička prav nič mar in ga še videl nisem? Zato pa ga nisem nikamor skril, vam rečem!«

»Kaj? Priznati nočeš?« je vzrožil Vitranec in se je dvignil. »Ti si ukradel Anji Panji zlati rogljiček. Saj drugi nihče ni imel palice v roki. Pa se lažeš zdaj in nočeš povedati, kam si skril zlati rogljiček. Zato te pa obsodim, pošteno obsodim. Prej pa moram še povprašati tisto-le deklico. Pa mi bo povedala po pravici. A tebi bo gorje, Kocelj! — Le semkaj stopi, deklica! Nikar se ne boji! Vitranec je pošten in pravičen sodnik in ne pusti, da bi kdo trpel krivico zaradi njega. Le semkaj stopil!«

Jelica je stala ves čas tam v ozadju. Gledala je in poslušala. Čudila se je vsemu, in skoro strah jo je bilo. Ko jo je poklical Vitranec, se je zgenila in ni vedela, ali bi ga slušala ali ne. Ko jo je poklical Vitranec tretjič, je pa vendar šla počasi proti mizi. Ustavila se je tam in je pogledala Vitrancu v obraz. A Vitranec je dvignil roko in jo vprašal s strogim glasom: »Kako ti je ime in čigava si?«

»Naša Jelica sem iz vasi,« je odgovorila Jelica brez strahu. »Pri tetici sem doma. Šla sem na senožet k stricu. S Kocljem sva šla in sva videla na trati Anjo Panjo. Veverice so jo praskale. Pa se mi

je smilila in sem veverice s šibo. In Anja Panja je bila vesela, ko ni bilo več veveric.«

»A kje je zlati rogljiček?« je vprašal Vitranec s hudim glasom. »Povej, kje je zlati rogljiček? Kam sta ga skrila s Kocljem? Ne boj se me, Jelica! Lepo po pravici povej in potem pojdeš lahko domov.«

»Nisem videla zatega rogljička,« je odvrnila Jelica. »Pa tudi s Kocljem ga nisva nikamor skrila. Le meni verjemite! Kaj bo nama zlati rogljiček!«

Anja Panja se je zasmejala in je sklenila roke. »Ali ju slišiš in vidiš, Vitranec?« je zapiskala, da se je čudno razlegalo po podzemski izbi. »Lažeta se, kakor da si ju najel. A jaz hočem pravice — svoj zlati rogljiček hočem! Zato pa sodi, Vitranec, sodi, da pridem zopet do zatega rogljička. Še nocoj ga moram imeti.«

Vitranec se je res dvignil, da se je z glavo skoro stropa dotikal. Srepa je pogledal Koclja in Jelico in je izpregovoril: »Kocelj je ukradel Anji Panji paličico in zato je ukradel tudi zlati rogljiček. Skril ga je nekam, pa noče povedati, kam. Zato pa ga takoj zaprem v črno ječo. V ječi pa bo sedel toliko časa, dokler ne najdemo zatega rogljička. Jelica pa je domenjena s Kocljem. Zato pa jo obsodim, da pojde iskat tisti zlati rogljiček. Dokler ga ne najde, ne pojde domov. Zastržil bom do tistega časa vso goro, in živa stvar se mi ne zmuzne v dolino... V ječi boš zaprt, Kocelj! Ti, Jelica, boš pa poiskala zlati rogljiček. Ali sta razumela? Ali je bila sodba pametna in pravična, Anja Panja?«

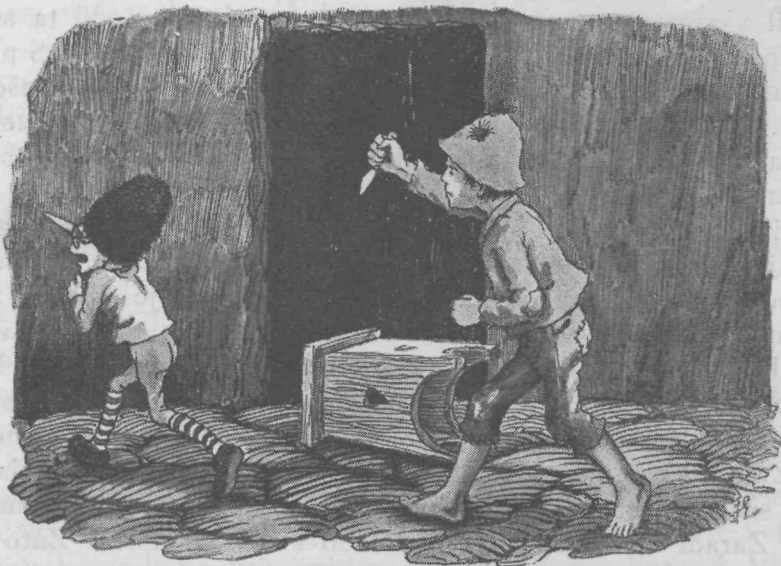
Anja Panja si je mela roke in je vsa zadovoljna kimala z glavo. »Poštena in pravična je tvoja sodba, Vitranec!« je rekla.

»Oha, počasi, počasi — hopsasa!« se je oglasil Kocelj. »Kaj meni mar vaša sodba, stric Vitranec! Vi me ne boste zapirali nikamor, vam rečem — hopsasa! Prišel sem semkaj, da vam zatožim teto Anjaro Panjaro. Pa me je prehitela, ker sem jaz počasne in kratke pameti. Na vasi pravijo tako. Zdaj pa sam vidim, da je res, kar pripovedujejo na vasi o moji pameti... A vse eno vam rečem, stric Vitranec, da me ne boste zapirali. Dva para volov me ne zvlečeta v vašo ječo — hopsasa! Pa tudi našo Jelico mi boste pustili v miru! Takoj zdaj greva domov, ker vidim, da pri vas ni pravice. Sram vas bodi, stric Vitranec! Še bolj sram pa naj bo vas, teta Anjara Panjara — hopsasa! Kar pojdiva, Jelica!«

Kocelj se je nevšečno namrdnil in je prijel Jelico za roko. Kar obrnil se je in je vodil malo deklico s sabo, da bi šel skozi odprtino v votlino. A prestopil ni niti desetkrat, že je skočil za njim sam Vitranec in ga je pograbil. »Kam? Kam, ti nepridiprav?« je vzrojil Vitranec. »Ali ti nisem rekel, da pojdeš v ječo?«

Kocelj pa je cepetnil pošteno z ного. »Mar mi je vaša ječa!« je zavpil in je bil ves jezen. »Domov grem — hopsasa! A v svojo ječo zaprite rajši Anjaro Panjaro! Ali pa ji kupite nov slamnik, da ne bo strašila s tem obročem na glavi siromašnih ptic... Ne grem, vam rečem! Domov grem in tudi našo Jelico povedem s sabo. A vi mi ne boste branili tega — hopsasa!«

»Bomo videli!« se je zasmel Vitranec. V prste je zažvižgal, in kakor bi trenil, je pritekel v izbo pritlikavec, ki je bil za glavo manjši od Koclja. Obraz mu je bil gladek kakor otroku. Dolg, šilast nos je imel, na nosu pa velika, zeleno obrobljena očala. Na glavi mu je tičala velika, črna kučma, ki mu je tudi ušesa pokrivala. Pritlikavec se je zasmel in je pograbil Koclja okrog pasa. A Kocelj se je odmaknil in je pričel vpiti: »Hopsasa — hopsasa! Ne boste me, ne boste me!« — Bil je ves razjarjen in je potegnil iz žepa svoj rdeči pipec. Odprl ga je in je z odprtim rezilom navalil na pritlikavca. »Čakaj me, potvara prismuknjena — hopsasa!« je zavpil. »Ti boš mene, ti? Čakaj, nos ti odrežem, da ne boš z njim plašil zajcev po samoti. Samo čakaj — hopsasa!«

Pritlikavec je vreščal in je bežal po izbi iz kraja v kraj. Kocelj pa je dirjal za njim in ga je lovil. Neznansko je vpil v svojem srdu, pa niti vedel ni, kaj dela in kaj hoče. Trikrat je že zapodil pritlikavca okrog po izbi. A tedaj ga zgrabi sam Vitranec in ga dvigne visoko proti stropu. Kocelj je pričel cepetati z nogami in vpiti, da je šlo skozi ušesa. »Kaj? Vi ste sodnik? Vi, stric Vitranec?« je vpil Kocelj. »Razbojnik ste — hopsasa, razbojnik, kakor je razbojnica teta Anjara Panjara... Pokažem vam — hopsasa!«

A Vitranec ga ni poslušal. Stisnil je Koclja na vso moč okrog pasu, da je Kocelj umolknil in je samo zaječal od težke bolečine. Kar zamižal je — in ko je zopet odprl oči, je videl, da ni več v razsvetljeni izbi. Strašna tema je bila krog Koclja, in skozi to temo je nesel Vitranec Koclja nekam daleč, kjer ni bilo dneva in solčnih žarkov...

4.

V samotni podzemski izbi se je vedno bolj temnilo. Jasna svetloba, ki se je razlivala skozi odprtino tam na stropu, je bledela vedno bolj. Jelica je slonela vsa plaha tam v kotu ob mrzli steni in je pre-mišljala, kaj bo zdaj z njo. Videla je, kako je odnesel Vitranec Koclja iz izbe, pa je bila tudi prepričana, da se vrne zdaj pa zdaj in ponese tudi njo kdo ve kam. Zato pa jo je bilo strah, da se je pričela tresti po vsem životu. Gledala je na pritlikavca, ki je bil sedel za mizo in je težko sopel zaradi prestanega strahu in dirjanja. Pritlikavec je ječal in se ni niti zmenil za Anjo Panjo, ki mu je neprestano nekaj potihoma govorila. No, naposled se je pa pritlikavec vendarle vzdramil. S pestjo je udaril po mizi in je zavpil z drobnim, nosljivim glasom: »Hudobnica si, Anja Panja! Velika hudobnica si... Zaradi tebe sem bil v smrtni nevarnosti. Kako me je pa tudi podil ta srditež! In s pipcem mi je grozil in mi je hotel odrezati lepi nosek. S pipcem, ti rečem, Anja Panja, s tistim lepim pipcem, ki ga ni lepšega na svetu... Pa vse zaradi tebe in tvoje neumne tožbe. In jezen sem nate zato, tako jezen, da te nikoli več ne pogledam. Kar poberi se, ker sem jezen nate!«

Pritlikavec je udaril še enkrat po mizi in je skočil na noge. Zagledal je Jelico in se je začudil. In Jelica je videla, kako jo gleda pritlikavec skozi velike naočnike. Zbala se je, da si je oči kar zakrila z rokami, da bi ne videla več strašnega možička. A pritlikavec je stopil bliže in se je dotaknil z roko njenega ramena. »Ne boj se, deklica!« je govoril s tihim, sladkim glasom. »Saj nisem tako strašen, kakor me morda sodiš po mojem lepem nosku. O, prav čeden pobič sem. Zato se me pa nikar ne boj! Ali je tudi tebe prignala Anja Panja semkaj na sodbo? Hudobna je Anja Panja, zato sem jezen nanjo. Zaradi nje sem skoro prišel ob svoj lepi nosek. Zato pa ne morem videti Anje Panje. Huj, ne morem!«

»Pusti me!« je odgovorila Jelica in ga niti pogledala ni. »Pusti me! Saj ti ničesar nočem...«

»O, vem, vem!« je dejal pritlikavec in je trikrat pokimal z glavo. »Ničesar mi nočeš, dušica... A mislil sem, da si tudi ti jezna na Anjo Panjo. Pa sem prišel, da jo skupaj prav pošteno ozmerjava in jo zapodiva odtod. No, pa vidim, da se je moram sam lotiti. Pa se je tudi resnično lotim — glej, tako-le!« — In pritlikavec je stekel do mize; na mizo je skočil; za slamnikove krajce je zgrabil Anjo Panjo;

cukal jo je sem in tja in je vreščal: »Hudobnica — čarovnica! Pretepel bi te, da nisem tako majhen. V svoji strašni jezici bi te premikastil, če bi te mogel. Pa ker tega ne morem, bom že jutri nahujskal vse veverice na tebe. Že danes so te nekaj spraskale; a še huje te bodo jutri. Cekin dam že danes za vsak las, ki ti bo ostal na glavi... Da mi napravi hudobnica kaj takega! Moj lepi nosek bi bil šel kmalu pipcu žvižgat — zaradi nje bi bil šel pipcu žvižgat... O, moj lepi nosek!«

Še huje je potegnil pritlikavec za slamnikeve kraje. Kar zahreščalo je in je reklo — vrsk! In pretrgali so se kraji in prevrgel se je pritlikavec. »Tudi to, o, tudi to! Napol sem se ubil zaradi tebe, čarovnica — hudobnica! Ob nos sem prišel skoro zaradi tebe; ob življenje bi bil zdaj-le skoro prišel zaradi tebe. O, čakaj me, hudobnica! Ne samo veverice, ampak tudi vse sršene bom naščuval nate. O, vse sršene...«

In pritlikavec bi bil tarnal še dalje, da se ni vrnil zdajci sam Vitranec. »Zapr! sem ga — v ječo sem ga zapr!«, je rekel Anji Panji. »Tam bo pa dobro spravljeno, dokler tista-le deklica ne prinese nazaj tvojega zlatega rogljička. Zdaj lahko greš, Anja Panja! Ko najdemo rogljiček, pa te obvestimo, da ga prideš iskat.«

»Lahko noč, Vitranec!« je dejala Anja Panja in se je obrnila. Še enkrat je pogledala s hudim pogledom na Jelico; potem pa je počasi odšla in se ni nič več ozrla nazaj. V izbi se je skoro že stemnilo. Jelica je videla samo še Vitranca, ki je stal sredi izbe in si je gladil dolgo brado. V temi pa se je zdel Vitranec še večji. Jelica se ga je bala tako, da se niti geniti ni upala v svojem kotu. A Vitranec je stopil k njej in ji rekel: »Zdaj pojdeš pa tudi ti! Le poišči tisti zlati rogljiček! Saj veš, da se prej ne vrneš domov, dokler ne najdeš tistega rogljička... Hej, pritlikavec! To deklico spremiš pod milo nebo in se mi takoj vrneš! Ali si razumel?«

Pritlikavec se je privlekel od nekod iz teme in je obstal kraj Vitranca. »Razumel, razumel... Hej, deklica! Ne kremži se in pojdi lepo za manol!«

Že je prijel Jelico za roko. A Jelica se mu je iztrgala in je zajokala na ves glas: »Pustite me, pustite me! Kaj sem vam napravila? Izpustite ubogega Koclja, da pojdeva skupaj domov!«

»O, seveda, seveda!« je zavpil pritlikavec z nosljajočim glasom. »Izpustimo naj ga, da mi s pipcem odreže moj lepi nosek! Seveda... Pa ne bo nič, deklica! Kar z mano pojdi in se ničesar ne boji!« — Trdo jo je prijel pritlikavec za roko in jo je siloma odvedel do črne odprtine. Tam pa jo je dvignil in jo je postavil v votlino. Jelica je jokala na ves glas, ko je tipala okrog sebe po mrzli steni. A pritlikavec jo je kar prijel za roko in jo je vodil varno skozi črno temo. Dolgo sta hodila in sta ves čas molčala. Samo Jelica je neprestano jokala in je stopicala kraj pritlikavca. Že se je svetilo pred njima v slabi svetlobi in sta prišla do konca Črne lope. Tedaj pa je Jelica prenehala z jokom. Ozrla se je krog sebe in je spoznala, da je že pod milim nebom. Oddahnila se je in se je skoro razveselila. Toda pogledala je v nebo. Tedaj pa se je stresnila. Zakaj videla je nad sabo brleče zvezde; mesec je svetil z neba na črni gozd, ki je sameval tiho in pokojno doli pod njo. In Jelica se je prestrašila in je zatarnala: »Noč je... A kam naj grem ponoči, ko pa ne znam nikamor? Ljubi pritlikavec! Daj, povedi me domov — k tetici me povedi! Pa ti dam velik kolaček. Tetica mi ga je davi spekla, ker je danes moj god... Ljubi pritlikavec! Lepo te prosim...«

A pritlikavec se je posmejal in je rekel: »Ne smem, ne smem, deklica! No, če bi smel, pa bi te nemara res spremil. A ne smem, ker je Vitranec strašno hud človek... Saj bi te spremil, ker jaz resnično nisem tako hudoben. Pa tudi ti ne moreš domov, sirotica! Vitranec je zastražil vso goro; zato pa ne prideš z nje, dokler ne najdeš zlatega rogljička. Pomagal bi ti, deklica, če bi smel. Pa ne morem, ker se bojim za svoj lepi nosek. Odrezal bi mi Vitranec nosek, če bi ti pomagal. A Vitranec je hujši kakor pipec, ki mi je z njim hotel odrezati tisti nepridiprav moj nosek. Zato pa ne morem.«

»Ovbe, ovbe!« je tarnala Jelica. »Pa kam naj se obrnem? Podnevi ne znam nikamor, ponoči ne znam nikamor... Oj, v gozdu me bodo požrle divje zveri. Zlatega rogljička pa tudi nikoli ne najdem. Saj vem, da ga ne najdem... Kam naj grem, ovbe, kam naj grem? In kje bom spala vso to noč? Saj ni hiše v vsem gozdu. Samo strah je, ovbe, strašni strah...«

»Ne boj se, deklica!« jo je tolažil pritlikavec. »Nič ti ne bo hudega. Divjih zveri ni več v gozdu in tudi strahov ni več. Le pogumna bodi in se ničesar ne ustraši! Seveda si sirotica, ker nisi vajena spati v gozdu. Pa pojde, tudi to pojde lepo in brez strahu. Le meni verjemi! Saj pritlikavec Brincelj se nikoli ne laže. Lep nosek ima pritlikavec Brincelj. Pa tudi dobro srce ima pritlikavec Brincelj...«

Kar pojdi po stezici po onem-le rušju! Mesec sveti jasno, da je skoro svetlo kakor podnevi. Pa ti ne bo težka pot do gozda. Tam si pa že dobiš ležišče. Saj noč ne bo mrzla... Sirotica, kar pojdi in Bog naj ti da srečo, da že zarano najdeš zlati rogljiček. Jaz moram nazaj, ker se bojim Vitranca... A da te ne bo strah, ko boš hodila skozi rušje, ti zapiskam milo pesemco. Lep nosek imam; a imam tudi lepo piščalko, da je pod solncem ni lepše... Le pojdi, sirotica! Pa se spominjaj pritlikavca Brincelja in njegovega lepega noska! Le pojdi, le pojdi, ker je že čas!»

Pritlikavec Brincelj se je okrenil in je hipoma izginil nekje v temi. Jelica je ostala sama. Ni vedela, kam bi se obrnila. Šla je navzdol in je prišla do peščenega plazú, ki se je svetil v srebrnih mesečnih žarkih. Tam pa je sedla na kamen. Z rokami si je zakrila obraz in je zajokala na ves glas. »Oj, tetica! Oj, mamica!« je jokala Jelica. »Zakaj ne prideta in mi ne pomagata? Sama sem tu v divji gori, pa ne morem domov... Umrla bom, še nocoj bom umrla, ker me je tako strah! Pomagajte, oj tetica! Oj, mamica v mestu, ali me slišiš?«

A nihče ni slišal sirotne Jelice. Slišal jo je samo pritlikavec Brincelj. Zato pa se je splazil na visoko skalo, ki je bila vsa oblita z jasno mesečino. In pritlikavec Brincelj je utaknil dolgo piščalko v usta. Zapisikal je tako milo in krasno, da se je človeku srce kar tajalo. Zveneli so piščalkini srebrni glasovi vseokrog; peli so in so se smejali tako lepo in ubrano, da je Jelica prenehala z jokom. Pa je poslušala, samo

paslušala in niti vzdihnila ni več. Pozabila je za nekaj trenutkov na svojo nesrečo; pozabila je na tetico in mamico v mestu. Samo čudila se je piščalki, ki je tako lepo pela skozi tiho noč... »Oj, da je moja tista piščalka!« je mislila sama pri sebi. »V mestu bi piskala nanjo, in ljudje bi me poslušali in bi se mi čudili. Mamica bi me kar gledala in bi strmela... Piščalka, oj, lepa piščalka!«

Dolgo, dolgo je pela piščalka tam gori sredi molčečega skalovja. Naposled pa je utihnila, in smrtna tihota se je razprostrla po gorovju. Jelica se je stresnila in se je predramila. — »Brincelj, oj, ljubi pritlikavec Brincelj!« je zaklicala. »Daj, ne prenehaj še! O, zaigraj še

lepo pesem! Vso noč mi piskaj — ali mi pa podari piščalko, da si bom sama svirala.«

A pritlikavec Brincelj ji ni odgovoril. Jelica pa je gledala na strmino in je čakala na odgovor. No, nazadnje se je pa pritlikavec Brincelj vendarle oglasil. A ni odgovoril Jelici, ampak je pričel prepevati veselo pesem. Z lepim, čistim glasom jo je pel, da ga je Jelica vsa zavzeta poslušala. In pritlikavec Brincelj je pel tako-le:

»Pastirček pa z góre gre,
z bele goré;

vriskaj, pastirček moj —
holadijé...«

Ko je pritlikavec Brincelj končal z glasnim vriskom svojo pesem, se je Jelica dvignila. »Oj, zapoj — še mi zapoj!« je zaklicala tja gori v skalovje. »Lepo te prosim, ljubi pritlikavec Brincelj! Strah me je, ker ni živega človeka tod okrog. Daj, zapoj mi še enkrat, ker te tako lepo prosim...«

Pritlikavec Brincelj je pa molčal, pa naj ga je Jelica prosila še tako jako. Jelica pa je čakala in je že mislila, da je pritlikavec odšel nazaj v votlino. Tedaj pa se je oglasilo tam gori na skalovju glasno prasketanje, kakor da bi se bilo sprožilo kamenje in se vali zdaj v globočino. »Oj, pritlikavec Brincelj gre k meni,« se je razveselila Jelica. »Pa sem ga le preprosila. Z mano pojde zdaj, z mano in me povede k tetici. O, pri tetici je tako lepo! A tu gori je strašno, huj, strašno... Pa gre pritlikavec Brincelj — naravnost do mene gre.«

In se je razveselila na vso moč, da je zavpila: »Brincelj, oj, ljubi pritlikavec Brincelj! Pridi k meni! Tu doli sem kraj peščenega plazú... Ali me slišiš, ljubi pritlikavec Brincelj?«

Prasketanje tam med skalovjem je utihnilo. In bilo je zopet vse tiho. Samo Jelica je zopet pričela klicati na ves glas. A nihče ji ni odgovoril in je tudi poslušal ni. Tedaj pa je Jelica izprevidela, da je pritlikavec Brincelj resnično odšel nazaj v votlino in da je prav sama sredi te gorske divjine. Mraz jo je stresel in silen strah se je je polotil, da se je kar obrnila in je pričela teči po strmi stezi med črnim, nizkim rušjem. »Tetica, tetica!« je klicala neprestano v svojem strahu. »Pridite pome, ljuba tetica!«

A gledala ni na desno, ne na levo. Tekla je na vso sapo navzdol in se je spotaknila skoro pri vsakem tretjem koraku. A ni se menila za vse to; ampak je le hitela, da bi čimprej dospela v varno dolino. Mesec je svetil jasno, da se je videlo skoro kakor ob belem dnevu. Zato pa Jelica ni mogla zgrešiti steze in zaiti med gostim rušjem. Vedno bolj se je bližala črnemu gozdu, ki je sameval pod mesečnimi žarki. — »Samo, da bom v gozdu,« je sopla Jelica. »Od tam pa ni več daleč do vasi. Če pridem do kolovozne poti, pa me ne bo nič več strah... Samo, da pridem v gozd!« — Pa je hitela še bolj navzdol; pač se je spotaknila tu pa tam in je padla med rušje. Rušje pa jo je

oprasnilo po licu, da jo je precéj zaskelilo. A ni se zmenila za vse to. Urno se je pobrala in je tekla naprej — naprej, da bi prišla v gozd, ki je stal že blizu tam doli. Pa se je razveselila, ko je bil že tik pred njo. »Hej, gozdiček!« je veselo zaklicala. »Zdaj pa sem že skoro doma. Pri tetici sem že skoraj. Tam pa ni strahu... Gozdiček, hej, moj ljubi gozdiček!«

In res — stopila je v gozd; pod široke bukve je stopila in se je ustavila, da se malo odsope. Znoj si je obrisala z obraza z belo rutico in je gledala okrog sebe. Gosta tema je ležala po vsem gozdu, da se ni videlo nikamor. Široke bukve so imele tako goste veje, da se niso mogli prikrasti mesečni žarki skozi listje. A Jelica se vendar tega ni prestrašila. Saj je vedela, da drži pot samo v vas in nikamor drugam. Kar lepo pojde naprej — in čez pol ure bo že v vasi. Pri tetici bo. V posteljico leže in zaspi in ne bo več mislila na Vitranca, na Anjo Panjo in na strašno noč na samotni gori. O, samo še pol urice, pa bo rešena vsega hudega, ki jo straši sredi noči v tem črnem gozdu... Pa je bila Jelica vesela, tako vesela, da se je kar napotila naprej. Počasi je šla zdaj pod molčečimi bukvami, ker ni videla ničesar pred sabo, niti poti, ki je držala položno navzdol in je bila polna kamenja. A vse eno je prišla že daleč in je že slišala pse, ki so lajali na vasi. In je bila tako vesela, da bi bila vkljub strahu skoro zapela na glas. — »O, tetica, tetica!« je govorila. »Kmalu, kmalu bom potrkala na vrata. Pa boste veseli, tetica, ko me zagledate. In čudili se boste, ko vam povem, kaj vse se mi je danes dogodilo. V jutru pa pojdejo ljudje na goro, da rešijo siromašnega Koclja iz ječe. In ozmerjajo hudobno Anjo Panjo — prav dobro jo ozmerjajo... O, tetica! Samo, da sem spet pri vas, tetica!«

Jelica ni več pazila na pot, ampak je skoro tekla naprej. Tam doli se je že svetlikalo; srebrna mesečina se je poigravala ob črnem grmovju. Pa je Jelica vedela, da je gozda konec. — »Juhej!« je zavriskala polglasno in je stekla do tiste svetlobe. Že je bila tam doli in že so jo obsvetili mesečni žarki. Tedaj pa je obstala in je zavrnila na ves glas. Zakaj hipoma se je dvignilo tam izza grmovja nekaj velikega, črnega in je obstalo za trenutek na poti. Potem pa se je zopet premaknilo in se je bližalo naglo mestu, kjer je stala Jelica. Deklica se je tresla v divji grozi in je bila prepričana, da se je prikazal strah in zdaj prihaja, da jo požre. »Tetica, tetica!« je zašepetala z drhtečimi usti. »Rešite me, tetica!«

Tisto strašno in črno se je približalo in je obstalo pred Jelico. Zasoplo je glasno in se je zasmejala s piskajočim glasom: »Hehe, ptičica! Rada bi poletela domov — o, seveda, seveda! Kaj ti ni rekel Vitranec, da ne smeš domov, dokler ne najdeš zlatega rogljička? Ne smeš in ne moreš? Pa si pozabila, da je vsa gora zastražena, zaradi tebe zastražena... Le nazaj, le nazaj, ptičica!«

Jelica je pogledala, pa je videla, da stoji pred njo sama Anja Panja. Smejala se je Anja Panja s hudim smehom, in njene oči so se svetile tako čudno, da je bilo Jelico na vso moč strah. Kar obraz je pokrila z rokami in je hotela smukniti mimo Anje Panje. »Pustite me, pustite me!« je zajokala. »Pustite me domov! Kaj mi hočete? Pustite me!«

A Anja Panja jo je zasukala in jo je potisnila nazaj na pot. »Spravi se mi nazaj!« je velela osorno. »Še mi nisi prinesla nazaj ukradenega rogljička. Zato se mi pa spravi nazaj v gozd!«

Glas Anje Panje je bil tako čuden, da se ga je Jelica zbala. Naglo se je obrnila, pa je stekla nazaj v gozd. Niti obrniti se ni več upala, da bi pogledala, če gre Anja Panja za njo. Naglo je stopala navkreber in na dom niti mislila ni več. Saj je vedela, da nocoj ne pride nikamor več. Dejala ji je Anja Panja, pa tudi Vitranec ji je bil rekel, da ne pride nikoli iz gozda, če ne najde tistega zlatega rogljička. O, saj ji res ne preostaja nič drugega, kakor da gre in poišče zlati rogljiček. A kje naj ga išče po širnem gozdu, po črni temi, ko pa ne vidi niti svojega prsta pred očmi? — »Tetica, tetica! Pridite mi pomagat!« je jokala, ko je stopala po strmi poti navkreber. A nihče je ni slišal in ji tudi odgovoril ni. Le doli nekje se je smejala Anja Panja in je govorila nekaj s svojim piskajočim glasom. A tudi Anja Panja je utihnila — in Jelica ni čula živega glasu več.

Visoko je že prišla nazaj v prostrani gozd. Noge so jo bolele, in bila je tako utrujena, da se je komaj še vlekla naprej. Neprestano je jokala in klicala tetico. Sapa ji je pojemala in v prsih jo je pričelo stiskati, da se je morala ustaviti. Zvlekla se je kraj poti in je sedla na rosni, mehki mah. Oči so jo pričele vedno bolj ščemeti, da niti gledati ni mogla več... »Tetica, tetica! Zakaj mi ne pomagate?« je bridko vzdihnila. »Umrjem v gozdu — divje zveri me požró... Tetica, tetica...«

V bukovem vejevju nad njo je vzplahutalo in je zašumelo glasno in rezko. Potem pa je utihnilo za trenutek. Toda že naslednji hip se je zopet oglasilo z votlim, zateglim glasom, da je zvenelo čudno in strašno sredi nočne tišine. »Uhu — uhu,« je pelo tam med vejevjem in je strmelo na deklico z živimi, svetlimi očmi... »Sova je,« je spreletelo Jelico nekaj mrzlega, da se je pričela križati. »Tetica, tetica! Sova me bo... smrt me bo...«

A sova je vzplahutala in je odhitela z drevesa s težkim, glasnim poletom. Jelica se je oddahnila, ko ni bilo sove čuti nikjer več. A vendar se je še tresla po vsem životu in je poslušala, če ne bi zopet slišala strašne ptice. Ko pa je ni bilo od nikoder, je pričela tipati okrog sebe. Zakaj čutila je, da ne more nikamor več z mesta in da je tako trudna, da bi zaspala na trdem kamenu. — »Spat grem — kar na tleh bom zaspala, tetica, tetica!« je govorila in je tipala okrog sebe. Pa je res obtipala velik kup suhega listja, ki je ležal na trati kraj pota. In Jelica se ni prav nič pomišljala. Trudoma se je dvignila in je razbrskala listje. Nahrbtnik si je snela in ga je položila v travo. Legla je v listje in ga je nabrskala nase. Vsa je bila pokrita s suhim listjem; samo obraz ji je bil nepokrit, in Jelici se je zdelo, da bo spala tu lepo in gorko. Trepalnice so ji bile tako težke, da so ji kar same zaprle oči. Roke je prekrizala na prsih, a ni imela niti toliko moči več, da bi napravila križ na čelo.

»Tetica, tetica!« je še bridko vzdihnila. Potem pa je zaspala.

Naša kuharica.

Kuha nam debela
kuharica Jela.

Če je dobre volje,
skuha nam najbolje.

Danes bo kosilo
dobro in obilo:

k zelju klobasica,
v peči je potica,
v loncu pa se kuha
sladka mlečna juha.
Pridi, dam ti malo,
če bo kaj ostalo.

Anica.

Koroška zima.

Vsa v snegu spava mi Koroška...
Zasnul je gozd v pretežke sanje.
Vse tiho... Niti ptic žgoljenje
ne pade v noč...

Tedaj pa zvon od Góspe svête
turobno, tožno zadoni.
Kako bi ne? Saj tod umira
zasušnjen rod...

Milánov.

Sreča.

»Nepoznana nam je sreča!
na planini listi hoje
so otožno zašumeli.

»Ah, v dolini — tam lepó jel«

Tih korak... besede sladke...
V mrak prisluhnil so listi.
Zvonek smeh... srebrna pesem.
Kdo je tisti, kdo je tisti? —

Ah, ovčico izgubljeno
zval je mlad pastirček... plakal...
Z njo v naročju zdaj je blažen
skozi tihi les korakal.

Kot zbujeni iz omame
še le pozno v nočni čas
dahnili so listi hoje:
»Sreča šla je mimo nas!«

Miroslav Kunčič.

DR. FR. ZBAŠNIK:

Bič.

onček je imel lep bič. Njegov oče, ki je hodil po kupčiji daleč po svetu, mu ga je prinesel od nekod. To ni bil tak bič, kakršne imajo navadno otroci: nekoliko vrvce privezane na tanši konec leskove palice! Kaj še! Bič je bil iz fine vrvce, lepo na kito spleteno, a bičevnik — pristen koprivovec — gladek in gibek, izdelan od strugarja umetnika! Takega biča ni imel noben drug otrok. Tonček se je lahko z njim postavljaj. Pa se je tudi res postavljaj, kar se je dalo! —

Tončkovi vrstniki so zavidljivo zrli na njegov bič. Najbolj pa je bodel v oči sosedovega Francka, tem bolj, ker se je Tonček s svojim bičem najrajši sukal okolo sosedovih. Pokal je in pokal, najbolj pa takrat, kadar se je Francek prikazal od kake strani. Slutil je, da Francka od njegovega pokanja ušesa bole, in prav zato je še bolj pokal.

Francek bi bil za ves svet rad enkrat počil s Tončkovim bičem. Saj tako lepega biča ni še nikoli imel v roki. Pa se ojunači nekega dne in poprosi Tončka: »Daj, da jaz nekolikokrat počim! Bom videl, kako gre to!«

Tonček pa pomoli v odgovor bič Francku prav pod nos ter ga iznova krepko zavihti, da je še bolj počilo nego po navadi, povrh pa je Francka še ošinilo preko lica, da je na glas zacvilil. Tonček se ni nič zmenil za to, samo malce bolj proti domu se je pomaknil, Francku pa se je zbudilo v prsih nekaj kot sovraštvo do Tončka.

Francek je mislil na maščevanje. Najbolj bi Tončka jezilo, če bi mogel tudi on dobiti tak ali še lepši bič. Poizkušal je nekolikokrat pri materi, če bi se dalo kaj doseči, pa mati je imela za njegove želje gluha ušesa. »Sosedovi Tončku lahko kupujejo take stvari, ker so bogati, pri nas pa za kaj takega ni denarja!«

S tem je bilo opravljeno ...

*

Francek se je od tistega časa nekako ogibal Tončka. Še najlaglje je prenašal, če ni videl ne njega ne njegovega biča. Odpustil mu pa ni bil. Nekoč mu je šinila zlobna misel v glavo: »Če bi mogel dobiti tisti bič v roke in ga ...« Do konca si ni upal izpresti svoje misli. Čutil je, da se je nekaj grdega spočelo v njegovem srcu. A izkušnjava ga ni izpustila več. Če bi hotelo nanesti tako ... ha, to bi bilo maščevanje! Potem naj bi pa pokal in se postavljaj, ako bi mogel! Čim bolj je Francek razmišljal, tem bolj je rasla maščevalnost v njem. Na-

posled se ni mogel ločiti nič več od misli, da nekaj stori, s čimer si ohladi jezo, ki jo je imel na Tončka.

In začel je iztikati okolo sosedove hiše, najrajši tedaj, ko ni bilo videti nobenega sosedovih zunaj ali v veži. Nekega dne — bilo je okolo enajstih dopoldne — zapazi, da je stopila Tončkova mati izpred peči v sobo. V veži ni bilo nikogar drugega, a tam na klopi, glej, je ležal lepi Tončkov bič. Francka se je lotil nemir. »Zdaj ali nikoli!« mu je nekaj reklo. »Nikar, nikar!« ga je svaril drug glas. A zmagala je zlobna stran v njem. Skočil je v vežo, potegnil naglo nožek iz žepa in vrezal z njim v lepo izstruženi bičevnik Tončkov. V tistem hipu pa je stopila zopet Tončkova mati v vežo. Francek je ostrmel in ni vedel, kaj naj stori. Šele čez nekaj trenutkov si je opomogel toliko, da je stekel proti domu. Tončkova mati prvi trenutek ni vedela, kaj se je zgodilo. Ko pa je uzrla Tončkov bič, je zakričala za njim: »O ti malopridnež ti! Tak si torej? Sosea, pojdite, pojdite malo sem, da se prepričate, kaj zna vaš sinček!«

Frančkova mati se je res pojavila pri hišnih vratih. »Kaj pa je?« je vprašala in se približala sosedu. Francek pa je zdaj mislil samo na to, kako bi se skril. Prvič ga je bilo sram, da se je dal zavesti v tako grdo dejanje, potem pa se je bilo treba izogniti tudi kazni, ki ga je čakala. V tem, ko se je njegova mati s sosedo zgovarjala, je smuknil ob kapu za hišo, stekel v skedenj, splezal po lestvi na oder in se ondi zaril v seno. Čul je, da ga je mati dvakrat, trikrat poklicala, potem pa je bilo vse tiho...

*

Francek je začel premišljati, kaj je storil. Tisti dobri glas, ki ga je poprej svaril, se mu je še vedno oglašal. Očital mu je, da je zločinec, ker je poškodoval tuj bič. Kesal se je in nekaj bi bil dal, ko bi se ne bilo zgodilo! Saj si ne bo upal nikdar več pogledati Tončkovi materi in Tončku v oči! Ta sramota, ki si jo je nakopal na glavo! Povrh pa še kazen, ki ga zadene! Frančkovi starši so bili strogi, in pričakoval je, da bo neusmiljeno pela šiba. Začel se je tresti že ob sami misli na udarce, ki so ga čakali. Strah pred kaznijo ga je premagal tako, da je pozabil na svoj zločin in na kes, ki se ga je iz početka loteval, ter mislil samo še na to, kako bi kazen odvrnil od sebe ali vsaj dosegel, da bi ne bila prevelika. Vse, kar je vedel o Tončku slabega, je zbral, da bi tako omilil svoje dejanje. Samo če bosta oče in mati hotela poslušati take stvari! Zakaj to je čutil: če je Tonček tudi res bil poreden, zaradi tega on ni še imel pravice, da mu je pokvaril bič. Naposled se je začel tolažiti s tem, da ga oče in mati ne bosta pretepala zaradi Tončka. »Jaz sem vendar naš,« se je domislil, »Tonček pa ni naš, ampak samo sosedov!«

Francku je začelo postajati polagoma v senu dolg čas in strašno vroče mu je bilo. Čuj! Ali ne zveni poldne? O joj, kaj bo pa zdaj? Ko se je Francek tekel skrit, ni mislil na to, da bi bilo treba iti opoldne jest. Oh, in štruklji so bili določeni za današnjo južino, ki jih je on tako strašno rad jedel! O zakaj je bežal, zakaj se je skrila? Morda bi ga bila mati samo malo oštela, pa bi bilo opravljeno. Zdaj pa — če mu pojedjo vse štruklje... Ojoj, ojoj! Kaj mu je bilo tega treba? Naj bi se Tonček postavljaj z bičem, kakor bi bil hotel! Francek je omedleval ob misli na štruklje. Da ga pridejo vsaj klicat, preden začno jesti! Takoj bi šel, če bi mu le požvižgal kdo! Pa ni bilo od nikoder nobenega glasu. Mogoče je mati sestrici in starejšemu bratu rekla, naj ga gresta iskat, pa nalašč nista šla požeruha grdat! Oh, štruklji, štruklji! Za vse drugo bi se Francek ne bil mnogo menil! Kaj je storiti? Da bi zdaj zlezal iz sene in se približal, ko baš sede pri južini? Nemogoče! Preveč bi se mu rogali in smejali in naposled bi morda mati še odločila, da za kazen ne dobi štrukljev. Da bi se priplazil baš k jedi kot kak berač, tega Francku ni dopustil ponos. Če ga nočejo poklicati, naj pa sami pojedjo! O kesali se bodo, ako umrje od gladu in ga dobe pozneje mrtvega tukaj gori v senu!... O kako se bodo jckali za njim in kako jim bo žal!...

*

Ura je udarila eno, Francku pa se je zdelo, da je že celo večnost v senu. Nič več ni mogel strpeti. »Pojedli so že,« si je dejal, »in se razšli vsak po svojem opravku. Mati bo zopet sama in z njo se bo dalo še najlaglje pobotati.«

Izril se je iz sene in splezal po lestvi navzdol. Stopil je na tla ter skozi rezo opazoval, ni li koga v bližini. Nikogar ni bilo! Vsi so šli že na polje, je pomislil. Mati bo sama doma! Zdaj kaže, da poskusi! Če bi tudi bilo kaj hudega, materini udarci še najmanj boleli!

Osokolil se je, odrinil vrata in se bližal hiši. Dospel je brez ovire do hišnih vrat. Mati je bila v veži. Globoko je zasopel in prestopil prag.

»Mati, lačen!« je zastokal in onemel. Nobene druge besedice mu ni bilo iz ust. Zrl je v tla in čakal, kdaj začne po njem padati. Toda nič takega se ni zgodilo. Mati mu je postavila skledo z ostanki na stolec, ne da bi bila črhnila kako besedo. Francek se ni mogel načuditi. Nezaupljivo je sedel k skledi in začel jesti. Oči so mu venomer uhajale proti materi, zakaj zdelo se mu je, da se zdaj zdaj okrene proti njemu ter ga začne obdelavati. A ker se mati, kakor je bilo videti, niti zmenila ni zanj, se je naposled pomiril. »Bo pa že tako, kakor sem dejal!« se je tolašil. »Jaz sem vendar naš, Tonček je pa samo sosedov! Kako bi mogla mati Tončku na ljubo meni kaj hudega storiti?«

Hipoma se mu je vrnil ves pogum. Slastno je pojedel, kar mu je bila mati pustila, in ves strah ga je minil, ko je celo nekaj štrukljev postavila predenj. »Oj, ti dobra mamica ti!« je rekel sam pri sebi in nič več ga ni skrbelo. Samo to mu ni hotelo v glavo, da stvari niti ne omenja ne. Ali se ji res vredno ne zdi? ... Ej, čakaj me, Tonček, prihodnjič se še drugače pomeniva! ...

*

Francek je pokrepčan vstal, posegel po klobuk ter premišljal, kam bi krenil, vsekakor tako kam, da bi se s Tončkom ne srečala. Prenerodno bi mu to bilo. Tudi je bil Tonček močnejši od njega in Bog ve, če bi si sam ne preskrbel zadoščenja.

Francek je hotel baš smukniti tiho skozi vrata, ko zagrmí resni materin glas nad njim: »Kam? ... Počakaj!«

Francek toliko da se ni sesedel. Ej, pa vendar ne pojde vse tako gladko, kot si je on domišljal! Materina malobesednost mu sploh ni bila nič kaj všeč. Rajši bi bil videl, če bi ga bila pošteno ozmerjala in mu povedala svoje mnenje, potem bi bil vsaj vedel, pri čem je. Nestrpno je čakal, da bi mati še kaj rekla, toda rekla ni nič, pač pa ga prišla za roko in ga potegnila za seboj.

»Kam pa greva, mati?«

»Tako boš videl!« je bil materin odgovor.

Francek je bil silno radoveden. Da bi ga mati za vse to, kar je naredil, še kam s sabo jemala, kamor je on rad hodil, to se mu je zdelo preneverjetno. Obotavlja se je stopal poleg matere. Še bolj pa se mu je noga ustavila, ko se je zavedel, da so materini koraki namerjeni naravnost proti sosedovim.

»Mati, k sosedovim ne!« je zastokal.

Mati pa je odvrnila: »K sosedovim, k sosedovim!« In še krepkeje ga je potegnila za seboj.

Francek je hočeš nočeš capljal poleg matere in mahoma sta bila pri sosedovih.

»Ojoj!« je vzdihnil Francek v velikem strahu. Bil je prepričan, da ga mati vpričo Tončka natepe za njegov zločin, morda celo prav s tistim bičevnikom, ki ga je on prerezal. Batine s koprivovcem pa presneto bole! ...

Tonček in njegova mati sta bila doma, ko sta vstopila. Francek si ni upal nikomur pogledati v oči. Trepetal je po vsem životu, ko je pričakoval sodbe. Le plaho je privzdignil časih roke, da bi se prepričal, je li kje pri rokah tisti nesrečni koprivovec, ki naj bi padal po njem. Oh, morda ga bo smel celo Tonček še sam pretepsti z njim! To bi ga še najbolj bolelo! —

Po prvem pozdravu je začela Franckova mati: »Tu sem vam pri-vedla grešnika. Storite z njim, kar hočete!«

Francek bi se bil najrajši materi iztrgal iz rok in pobegnil, toda pretrdno ga je držala. Tončkova mati pa je odgovorila: »Bomo videli, kakšno kazen je zaslužil. Najprej naj pove, zakaj je to storil.«

»Govori!« je sunila mati Francka pod rebra. »Povej, zakaj si narezal bičevnik!«

Francek ni mogel razumeti nemilega ravnanja svoje matere. Po njegovem mnenju bi se bila morala ona zavzeti zanj, ne pa pristati na to, kar je zahtevala Tončkova mati. »Jaz sem vendar naš!« je hotel zaklicati. Preden je to mogel, ga je mati stresla in mu iznova ukazala: »Govori, pravim! Povej, zakaj si to storil?«

Francek pa tedaj v jok! Da bi se moral tako javno izpovedati, ne, to je bilo vendarle preveč!

»Glej, glej, kako je trdovraten,« je pripomnila Tončkova mati. »Kdo bi si bil to mislil? Če te ni bilo sram, da si to storil, te ne sme biti tudi sram, da poveš, zakaj si storil!«

Francek bi se bil rad še nekaj obotavljal, a ko se je ozrl v resni materin obraz, je takoj vedel, da bi mu nič ne pomagalo, ko bi se nadalje ustavljal. Ko ga je torej mati še enkrat pozvala, naj pove, zakaj je poškodoval bičevnik, je zatulil še bolj in sunkoma razlagal: »Zato, ker Tonček ni pustil, da bi bil tudi jaz pokal z bičem!«

»A tako? To, misliš, ti je že dalo pravico, da storiš kaj takega? Ta bi bila lepa, ako bi vsi ljudje delali tako!«

Tončkova mati pa se je obrnila do svojega sinčka in ga vprašala: »Ali mu res nisi dovolil, da bi bil pokal s tvojim bičem?«

»Saj je moj bič!« se je odrezal Tonček.

»Čeprav! Kako srce pa imaš, da ne napraviš svojemu tovarišu majhnega veselja?«

Zdaj je bil tudi Tonček osramočen. Francek pa se je tako opogumil, da je še nadalje pojasnjeval:

»Pa ošnil me je tudi z bičem preko obraza!«

»Ali je res?« vpraša Tončka njegova mati.

»Ah, samo malo! To še besede ni vredno!«

»Tudi malo bi ga ne bil smel! Glej, glej, saj nisi ti nič boljši! Oba sta enaka!«

»Škode ni vaš našemu nobene naredil,« je povzela Frančkova mati, »naš pa jo je vašemu! Zato se spodobi, da naš vašega prosi odpuščanja!... Prosi Tončka odpuščanja!«

»Oh, tako ponižanje!« si je mislil Francek in iznova se je razjokal. Toda nič ni pomagalo. Mati ni odnehala prej, dokler ni stopil k Tončku, mu ponudil roko in ga zaprosil: »Tonček, ne bodi hud, saj ne bom nikoli več!«

Tonček si je nekoliko pomišljal. Ko pa ga je mati sunila naprej, je pa le segel Francku v roko in mu odvrnil: »Saj nisem nič hud! Bič ni tako jako poškodovan, kakor misliš. Lahko boš še pokal z njim,

če boš hotel.« Skočil je v kot in prinesel bič. Bičevnik je bil na onem mestu, kjer ga je bil Francek narezal, z rdečo nitko povit, tako da je bil zdaj še lepši videti nego prej, škodovala pa mu Franckova zareza ni.

»Drugikrat moraš nabrusiti prej pipec, preden se česa takega lotiš!« se je norčevala Tončkova mati. Franckova pa je opomnila: »Naj le še poizkusi kdaj kaj takega!«

Ko je prišla Franckova mati domov, je rekla sinčku: »Nasproti Tončkovim je stvar zdaj poravnana, ni pa še poravnana med nama. Poklekni tja v kot in premišljuj, kaj si storil. Osramotil nisi s svojim dejanjem le samega sebe, osramotil si tudi mene! Kaj si bodo mislili ljudje? Nemara, da te jaz tako učim.«

Francek se je zgrudil na kolena, kjer mu je bila velela mati. »Osramotil si s svojim dejanjem tudi mene!« Noben udarec bi ga ne bil mogel tako zadeti, kakor so ga zadele te materine besede. On, ki je tako rad imel svojo mamico, ki se je tako rad ponašal z njo, pa jo je osramotil, jo ponižal v očeh tujih ljudi! Vse huje so mu zdaj tekale solze, a njegov jok je bil tih, ker je prihajal zgolj iz skesanega srca. Kadarkoli je šla mati mimo njega, so se mu ljubeče in koprneče uprle oči vanjo. In ko je naposled sedla k mizi, da bi nekaj šivala, se je s povzdignjenimi rokami obrnil proti njej in vzdiknil:

»Mati, mati, ali sem vam res sramoto delal?«

»Ali misliš mar, da kar tako govorim? Otroci so staršem v čast ali nečast — v čast, če so dobri in pošteni, v nečast, če so zlobni in nepoštenil!«

»O mati! —« Naprej Francek ni mogel. Jok mu je zadušil besedo. Mati ga je nekoliko trenutkov še gledala, potem so se pa tudi njej skalile oči. »Vstani in sem stopi!« mu je zaklicala z mehkim glasom. On je slušal in ihteč se ji je približal. Ko je stal pred njo, mu je mati položila desnico okolo života in ga ljubeče privila k sebi. Nato mu je obrisala solze z obraza in mu velela:

»Pojdi zdaj! Poišči Tončka, pa se lepo skupaj igrata!« —

FR. ROJEC:

Knjiga.

(Dalje)

II.

Knjige so raznovrstne, dele pa se v splošnem v dve glavni skupini, v znanstveno in v zabavno skupino. Vsaka teh skupin ima zopet več razdelkov. V cenikih večjih knjigotržnic so navadno knjige razvrščene po teh razdelkih, ki kažejo s svojimi napisi, kakšne knjige vsebujejo.

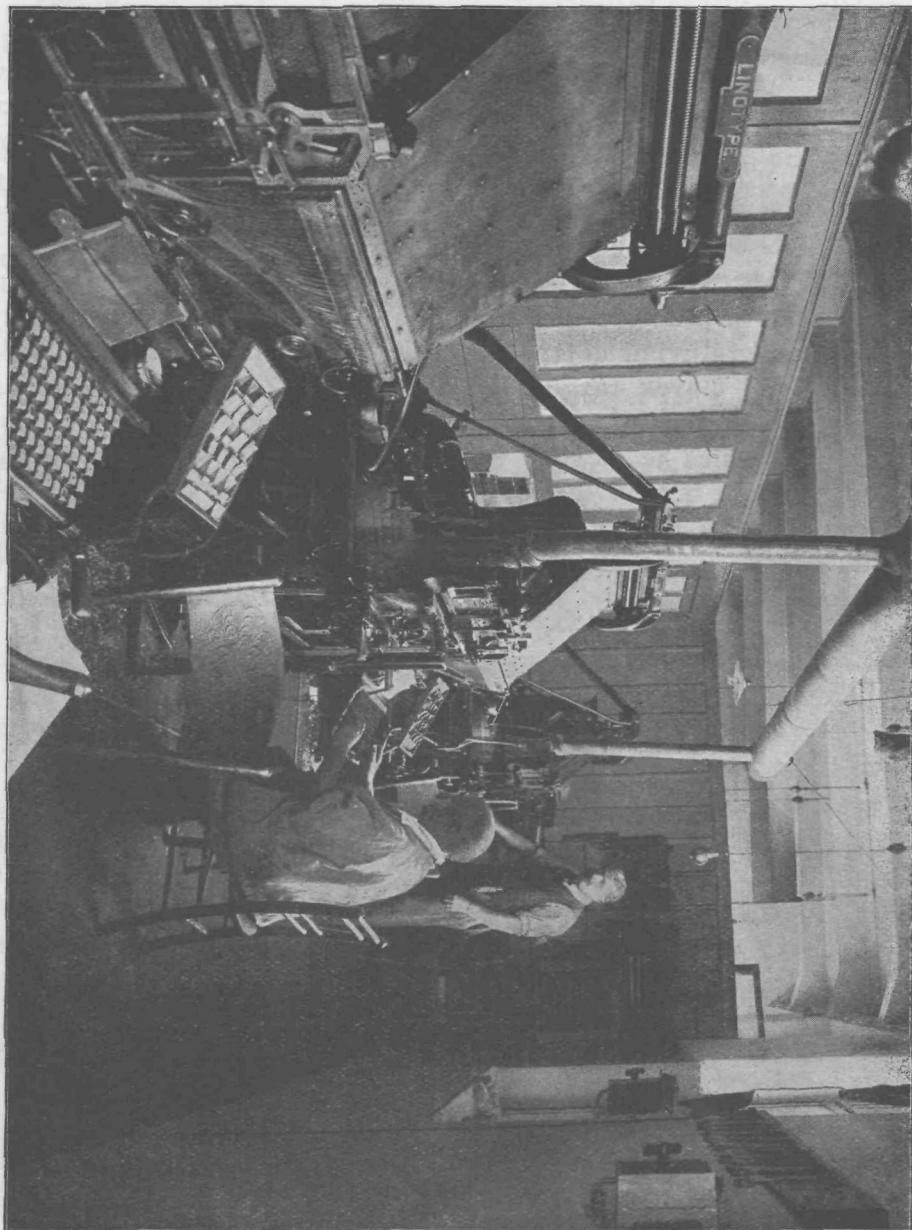
Med znanstvenimi knjigami so posebno važne zgodovinske in prirodoslovne knjige. V njih učeni raziskovalci dokazujejo z neovrgljivimi dejstvi, kako je nastala naša zemlja in kako se je prvotni človek razvijal in izobraževal. Za vsakega olikanega človeka je potrebno to znanje, ker mu odpira duševni pogled v čisto resnico, a resnica je človeku najboljša vodnica v vihnem in varljivem življenju. Zgodovinski, to je resnični podatki o življenju nekdanjega človeka pa seveda segajo nazaj le do tistih, ne posebno davnih časov, ko je človek začel pisati, ko se je začela njegova resnična zgodovina. Živel je in se boril za svoj obstanek z različnimi

Ivan Gutenberg

sovražniki in nezgodami tisoče in tisoče let že prej v predzgodovinski dobi, toda vsa njegova dejanja v tisti dobi bodo nam in našim potomcem ostala za vedno neznana in prikrita. Kaka škoda! Ako bi bil

Stavni stroj, kjer stavijo „Zvonček“

človek takoj ob svojem prihodu na zemljo tako izobražen, kakor je sedaj, in bi bil že takrat znal pisati, koliko nad vse zanimivih zgodovinskih knjig bi lahko danes čitali o njem! Sicer so nekateri pisa-

telji — zlasti mladinski — napisali mnogo lepih povesti in pripovedk o prvotnem predzgodovinskem človeku; toda vsi ti spisi so se rodili iz človeške domišljije in jih je šteti med pravljice prirodoznanskega značaja.

Kar se dogodi v sedanjih časih, kar se je zgodilo v zgodovinski preteklosti in kar se bo zgodilo v bodočnosti na zemlji, to pa bo ostalo in se ohranilo v knjigah tudi za naprej v vsej človeški prihodnosti. Čez tisoče let bodo naši potomci še čitali, kako živi in kaj dela naš sedanji rod, ker bodo naše stare, že razpadajoče knjige od časa do časa na novo pretiskovali in jih tako obnavljali iz veka v vek. Vseh sedaj natisnjenih malenkosti kajpada ne bodo pretiskovali v nove knjige, ali vse naše znamenitejše zgodbe in doživljaje ter vse boljše spise priznanih pisateljev bo knjiga ohranila za naprej, dokler bo živel na zemlji človeški rod. Po tem načinu prenovljenja se bodo ohranila in ubranila uničujočemu času tudi vsa druga znamenitejša umetniška dela. Zato pravijo, da umetnik večno živi v svojih delih.

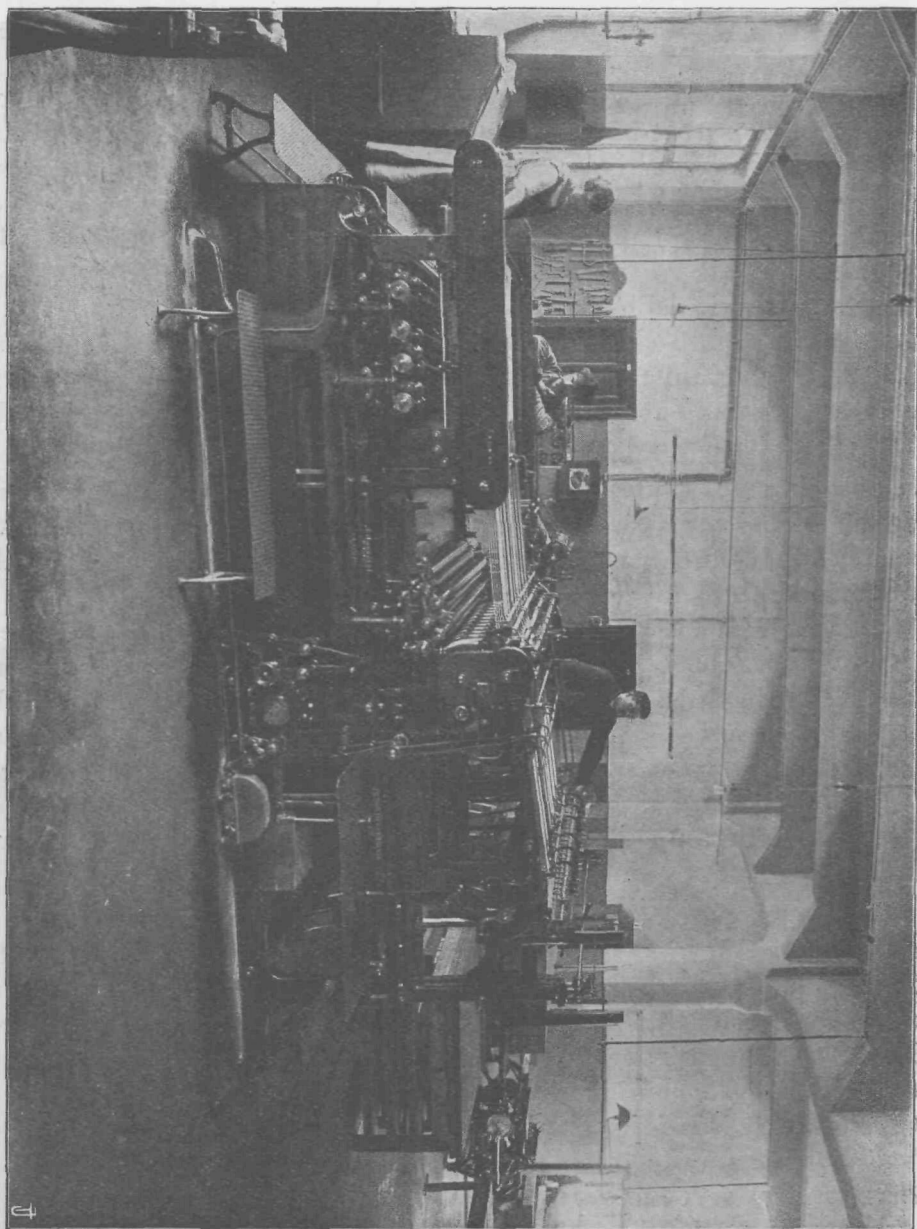
Vsak človek, ki hoče postati kaj več kakor navaden ročni delavec, se mora že od zgodnje mladosti mnogo učiti. Pa tudi ročni delavec dandanes ne sme več zanemarjati šole in izobrazbe. Napredujoči čas zahteva tudi od njega več, kakor je zahteval od njegovega prednika. Najpripravnejše in najpotrebnejše učno sredstvo za šolo in dom je seveda knjiga. Tisti, ki nima zadosti prilike, da bi se za svojo željo in svojo potrebo dovolj izobrazil v šoli, se mora še sam učiti doma po šolskih in drugih knjigah. Ravno tako mora storiti tudi vsak ukažljen učenec. Njemu sama šola s svojimi knjigami ne zadostuje. Zato mora doma v svobodnem času pridno čitati primerne nešolske knjige. Ako kdo več čita, več zna. V knjigah dobi v besedi in podobi vse, česar potrebuje za splošno ali za posebno strokovno in poklicno izobrazbo.

Slovenci zaradi svoje maloštevilnosti in raznih ovir v prosvetnem napredku še nimamo strokovnih knjig na izbiro in jih ne bomo nikdar imeli toliko, kakor jih imajo drugi veliki narodi. Zato je potrebno, da se radi učimo tudi tujih jezikov in si s tem pridobimo zmožnost lastne strokovne izobrazbe po knjigah kakega večjega tujega naroda, ako teh ni v slovenščini. Slovenci imajo poseben dar za učenje drugih jezikov in je dozdej vsak naš olikanec znal gladko govoriti in pisati več živih jezikov, ker so to že naše šole zahtevale. Tako bodi tudi za naprej in v veliko korist bo vsakemu, ki ima priliko, da se še sam prostovoljno uči kakega jezika, saj že znani pregovor pravi: Kolikor jezikov znaš, toliko mož veljaš!

Kdor zna jezik tujega naroda, lahko čita poleg znanstvenih knjig tudi znamenite povesti in pesmi velikih mojstrov tistega naroda v izvirniku. In to je veliko vredno. Vsak jezik ima svoje posebnosti,

ki jih ne moremo pravilno prevesti na drug jezik. Zato vsak spis v tujem jeziku mnogo izgubi na prvotni umetniški lepoti in krajevni pomembnosti.

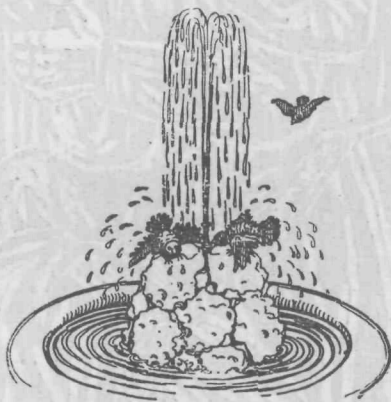
Dvoobratni brzotiskalni stroj, kjer tiskajo „Zvonček“

Nekatere knjige imajo zaradi svoje neprekosljive umetniške ali znanstvene vsebine veliko vrednost in uživajo najvišji svetovni ugled in slavo. To so navadno knjige, ki so sad večletnega neumornega

truda in dela velikih mož. Take knjige mora res ljubiti in spoštovati vsak izobraženec. Sploh pa moramo čislati in — če mogoče — tudi čitati vse dobre in koristne knjige, ki nam pridejo v roke. V vsaki dobimo kaj posebnega in kaj takega, da je nam v prid, ako si to zapomnimo. Človek nikdar ne zna preveč.

Vsakemu, ki ima veselje za čitanje, se nekatere knjige posebno priljubijo. Ta ima večje srčno nagnjenje do gotovih znanstvenih, drugi do nekaterih pripovednih spisov. Čital sem nekoč o kraljiču, ki mu je tako ugajala neka knjiga, da jo je večkrat prečital, jo vedno nosil pri sebi in se niti ponoči ni mogel ločiti od nje; deval si jo je med nočnim počitkom pod zglavje. Take in podobne lastnosti imajo v večji ali manjši meri tudi naši mali in veliki čitatelji. Zdi se mi zanje najprimernejši nasvet, da si po možnosti nabavijo vse tiste knjige, ki so jim posebno pri srcu, v lastno knjižnico in jih potem večkrat prečitajo tako, da končno znajo vso vsebino skoro na izust. Nato bodo šele imeli pravo korist in užitek od svojih priljubljenih knjig. (Konec)

Godovnica.

*Dideldom, dideldi,
zopet letos smo prišli
voščit srečne dni očetu.
Da njegov godovni dan
bo slovesno praznovan,
s klarinetom krepki bas
dvigne naj nocoj vso vas!*

*Dideldi, dideldom,
na tem božjem svetu
srečno vladajte svoj dom,
ogenj, toča in vihar
vas ogiblji se vsekdar;
dideldom, dideldi,
da bi večkrat še prišli!*

Fr. Ločniškar.

Prvi sneg.

(Lesorez)

»Oj, mama, kaj se je zgodilo:
poglej, tam zunaj je vse belo!
S sladkorjem svet je kakor bobi
potresen, toda na debelo.

Pojdimo ven in sladke sipe
nagrabimo v posode, vreče...
Če pride dež, stopi se sladkor
in z vodo v Savo nam odteče!

»»Odeja bela, ki ponoči
goré in plan je zagrnila,
sneg mrzli je, pod njim priroda
čez zimo se bo odpočila.

Pomladnje solnce sneg prežene
in zemljo prebudi v življenje;
takrat pa, sinček moj, hodila
spet bova venkaj med zelenje.«

Fr. Rojec.

JURAJ JURAJEVIČ:

Iz bajne dežele.

1. DOBRA SESTRICA.

(Po narodnih osnovah)

Stoji, stoji tam za vasjo lesena, tesna koča. V njej ziblje bora mati — mlada vdova — majceno hčerko, pevajoč ji pesem uspavanko: »Tutaj-ninaj, tutaj-ninaj! Jaz te bom zazibala, Marija te bo prekrizala, varoval te bo večni Bog, Oče, Sin in sv. Duh. Tutaj-ninaj, tutaj-ninaj!« — Gori za pečjo pa se ščeperijo okolo črnega mucka trije mladi sinki in cvrče: »Didel-didel-dačka, kdo bo jedel mačka?«

Drem-drem-drem-dremlje malo dete v zibelki. Sinki mladi za pečjo si šepetajo: »Tina-tina-tana, pri nas je dobra hrana: zjutraj lop, opoldne kröp, zvečer pa črna juha, coka-coka-coka-cok!« Mati opominja: »Mir, mir!« Mladi sinki za pečjo rogovilijo dalje in brun-dajo: »Mati kuhajo kozje rogé. Kdo jih naj jé? Mi trije že ne!« Mila hčerka v zibelki je zaspala, mati preti s prstom: »Mir, mir, mir!« Zdajci se dvigne izza peči starejši sinek, stopi pred mater ter ji pošepče na uho: »Mamka, poslušajte, kaj vam povem: štrukljice kuhajte, te rad jem.« Takisto stori srednji in razodene skrivaj materi željo: »Lepa moja mamica, kaj vam povem? I-no, biganico mi specite, to rad jem.« Mlajšemu sinku je krulilo po želodcu pa se je potajil in ni šel s peči, nego vabil je starejša dva gori, rekoč: »Pojdita na peč, kjer je mucku povšeč!« Starejša vzklikneta: »Didel-daja-hopsasa!« in že sta na peči. Zopet so se ščeperili vsi trije okrog črne muce ter

brundali: »Suči, suči kolobar, pol naprej, pol nazaj; varuj, da te volk ne ujé, le okolo, le okolo, le okolo!« Mati jim je kazala palico in svarila: »Pst, pst, dajte mir, da se sestra v zibelki ne prebudi!« Nato pa gre, prinese na mizo lonec žgancev ter jih trebi v skledo. »K skledi, bic-buc, kric-kric! K skledi idimo, heja-hoja-hip!« viknejo zdaj vsi trije mladi sinki, vsi trije mladi bratci, prijetni vonj po žgancih jim je udaril s tako silo v nos, da so se jim kar na debelo pocedile sline po grlu. Starejši sinko podrsne s peči in že stoji pred skledo pa prosi: »Mati, dajte mi kepo žgancev!« in mati mu jih da. Sinek gre za peč, pride drugi in prosi mater, naj tudi njemu da za debelo pest žgancev in mati jih tudi njemu da. Komaj odide ta, že pride tretji po žgance, mati jih tudi njemu da. Ko odide tretji, pride zopet prvi, potem drugi, nato tretji... in zopet od kraja, zapovrstjo. To se ponavlja dolgo časa. Mati se tega naveliča in zakliče nevoljno: »Volkovi, kaj hodite še in še? Vse žgance mi boste sproti pojedli, da bi vas! Hujši ste od volkov; bolje bi bilo, da bi ne imela vas, nego požrešne volkove, prej bi jih nasitila, oj, vi snedeži neugnani!«

Komaj to izreče, mladi sinki strašno zatulijo, obleka jim odpade, do pasa postanejo volkovi; majceno dete v zibelki se prebudi, že so sinki do ramen volkovi. Mati obupno zaplaka, a že so se izpremenili trije mladi sinki, trije mladi bratci od podplatov do temena v čisto prave volkove. Krvavo so gledali, kazali zverinske zobe in trgali bi radi, raztrgali celo malo sestrico v zibelki in milo mater, ki je stala kakor okamenela ob mizi z izbuljenimi očmi, s široko odprtimi ustmi, a glasu ni bilo iz njih. In da ne bi storili kaj žalega nedolžni sestrici v zibelki, ki jih še niti ne pozna, in da se ne bi spozabili celo nad lastno materjo, ki jim je bila vedno dobra in mila, so se dvignili bratci volkovi, sinki volkovi, zgrabili svoje srajčke, butnili v duri, da so zaječale v tečajih in se jim kar same odprle, ter zbežali med glasnim tuljenjem v temni gozd.

Od tega žalostnega dogodka je minulo šestnajst let in sedemnajstega pol — za mater cela večnost! Sinkov volkov ni nikdar več videla, nikjer nič slišala o njih, ne dobrega ne slabega. Hčerka je zrasla do vrha, lepa je bila ko nagelnov cvet, mila ko dih jutranje zore, nežna ko mehkobni čar bele lilije. Žalosti ni poznala, bilo jo je samo veselje; le kadar ji je mati rezala kruha, se ji je stemnilo oko; mati je namreč vedno milo jokala ob taki priliki, kar je povzročilo za nekaj hipov bol v deviškem srcu hčerkinem. »Pa zakaj dobra mati vselej milo joka, kadar mi reže kruh, ali mi ga mar ne privošči?« se je izpraševala često hčerka, ali odgovoriti si ni znala. Zato vpraša nekega dne kar naravnost mater: »Mati, dobra mati, pa zakaj se vedno milo jokate, kadar mi režete kruha, ali mi ga mar ne privoščite?« Mati premilo zajoče, potem pa hčerki vse natanko pove, da je imela tri mlade sinke, ki so se pa izpremenili v volkove in zbežali

v temni gozd. Kadar reže hčerki kruha, se ji milo, premilo stori, da ga ne more rezati tudi trem mladim sinkom, trem mladim bratcem volkovom.

Hčerka ni vedela, da ima tri bratce volkove; ko je zvedela o tem, je milo zaplakala ter sklenila, da jih reši za vsako ceno. Zato reče: »Mati, kaj vam povem? Specite mi za popotnico tri bele hlebčke, pojdem v temni gozd, da rešim bratce volkove. Takoj jutri jih pojdem iskat, da jih rešim!« Nič ni odgovorila mati, nego je vstala in šla ter spekla sedem belih hlebčkov za popotnico. Ko jih je spekla, je rekla hčerki: »Nikar ne hodi! Sinke sem izgubila, zdaj bom pa še tebe.« Ali hčerka je odgovorila: »Mati, meni ni več obstanka doma.« In res je povezala drugo jutro v popotno culico sedem belih hlebčkov, se prelepo poslovila od ljube matere, nato pa se dvignila in se napotila za bratci volkovi v črni gozd.

Hodi in hodi ter kliče in išče po temnem gozdu. Dolgo hodi, tri dni in tri noči, naposled pride globoko v črni gozd ter zagleda v skalovju pod strmo goro obširno votlino s tremi izhodi. »Kje je stezica v brlog?« zakliče. Gleda in gleda in opazi v mehki gozdni puhljici volčje stopinje, ki vodijo naravnost v brlog. Kar nič se ne obotavlja, v votlino vstopi in zagleda tam tri posteljice z mahom nastlane, zglavje s srajčko pregrnjeno. »Oj, to je pa domek mojih bratcev volkov!« vzklikne, nato pa gre in zrahlja prav skrbno posteljice, vzame srajčke, v bližnjem gorskem potoku jih opere, na solncu in vetru jih posuši ter jih zopet razgrne po zglavju. Na belo oprane srajčke položi po dva bela hlebčka, ki si jih je od ust pritrkala in prihranila za priboljšek bratcem volkovom, potem pa spleza na visoko drevo in se skrije v njega košati vrh, zakaj mati jo je pred odhodom opozorila, naj bo previdna pred bratci volkovi, ki imajo le ostre kremplje in zverinske zobe. Tako čaka in čaka, kdaj se povrnejo bratci volkovi. Dolgo je čakala, nemirno je čakala. Po drevju se je spreletavala šara ptica. Sestrica jo vpraša: »Šara ptica, šara ptica, s perjem pisana, ali si videla drage moje bratce?« Šara ptica ji odgovori: »Da jih vidim, saj jih ne poznam!« Deklica reče na to: »Trije dragi bratci, trije zli volkovi.« Po gozdu zašumi: »Čin, čin, čin, že gredo; šembrej res, kar pravi so!« zapoje šara ptica in odleti daleč, daleč v stran. In res, bratci volkovi pridrve v svoj domek v skalovju pod goro.

Ko pridejo bratci volkovi domov, se čudijo, kako je to, da so tako lepo srajčke oprane, tako skrbno posteljice zrahljane, tako beli hlebčki pripravljeni zanje. Za koga pač? In prvi reče: »Bic, bac, kdo nam je tako lepo srajčke opral?« Drugi pristavi: »Kric, krac, kdo nam je tako skrbno posteljico zrahljal?« Tretji vzklikne: »Bic, bac, kric, krac — kdo nam je tako belih hlebčkov prinesel?« In vsi trije odgovore: »To je gotovo storila dobra deklica, nemara naša ljuba

sestrica!« Starejša brata volkova sta strašno zatulila in kazala ostre zobe. Mlajši vpraša starejšega: »Kaj bi ti storil s sestrico, ako bi res semkaj prišla?« In starejši je odgovoril: »Živi ogenj, jari žarec, kože=derec, hon, hon, hom, ako je tukaj, raztrgal jo bom!« — »O, tega pa že ne, saj je naša sestrice!« ga je zavrnil mlajši in še dostavil: »Jaz bi je pa ne, nego ostal bi pri njej in ji stregel, kolikor bi le mogel.« Potlej vpraša srednjega: »Kaj bi ti storil z njo?« In srednji je odgovoril: »Ako je tukaj — tiri, tiri, tinje, bo pa pasla svinje, tiri, tiri, tori, po veliki gori, tiri, tiri, tore, do kamene gore.« — »Zakaj bi pasla svinje? O, to pa tudi ne. Naša sestrice je in mi ji bomo na vso moč stregli. Gotovo je prišla semkaj, da nas reši,« je odgovoril mlajši. »Če pa je prišla semkaj, da nas reši, potlej pa dobro; Bog ne daj, da bi se ji kaj žalega zgodilo! Še las se ji ne sme skriviti na glavi, za to bomo že skrbeli vsi trije njeni bratje volkovi,« sta zatrdila zdaj starejša dva. »No, pa pojdiva vidva po gozdu dalje na lov, jaz pa ostanem doma in bom iskal drago sestrico toliko časa, dokler je ne dobim,« svetuje sedaj mlajši, toda starejša dva ga zavrneta: »Ne samo ti, vsi trije ostanemo doma in jo bomo iskali, dokler je ne najdemo.« In res, vsi trije so ostali doma in so iskali ljubljeno sestrico. Srce jim je govorilo, da je v bližini. Iskali so jo, iskali, kmalu jo zagledajo v košatih vejah vrhu visoke bukve. »Deklica, odkod si prišla?« jo vprašajo.

»Daleč, daleč od onostran gozda; tri dni in tri noči hodá je do tod,« se je glasil odgovor.

»Ali si sama hodila?«

»Ne! Jezus in Marija sta bila moja tovarišija.« —

»Kaj delaš visoko gori na drevesu?«

»Skrivam se pred vami. Mati me je opozorila, naj bom previdna, zakaj ostre kremplje imate in zverinske zobe.« —

»Zakaj si prišla semkaj?«

»Da vas rešim.« —

»Kdo pa si, deklica?«

»Vaša sestrice.« —

Bratje volkovi so od veselja zavriskali in poskočili, nato pa jo klicali: »Sestrice, ljuba sestrice, ne mudi se in pridi doli, pridi! Nič hudega se ti ne bo zgodilo; z ostrimi kremplji ti bomo varne stezice delali po gozdu, z zobmi te varovali, v srcu te ljubili. Pridi doli, pridi in nikar se ne mudi!« In prišla je doli, podala bratcem volkovom belo roko, jim povedala, kako je zvedela o njih ter jim zatrdila, da ne gre prej odtod, dokler jih ne reši. »Rešiti sem vas prišla in rešila vas bom, pa če me stane vaša rešitev tudi življenje,« je zatrdila iznova. Bratcem volkovom so tekle debele solze kakor vinske jagode in so rekli: »Težko nas boš rešila, težko! Toliko se ne boš mogla premagovati in se za nas žrtvovati.«

»Hočem se in tudi bom sel!« je vzkliknila dobra sestra in nato prosila: »Samo povejte, kaj naj storim, da vas rešim?« In bratci volkovi so ji povedali: »Ne smeš govoriti sedem let, niti besedice ne smeš izpregovoriti, zlasti še zadnji dan sedmega leta ne. O, težko bo to, težko!«

»Tudi sedemkrat sedem let bi molčala in zadnji dan sedmega leta bi ne izpregovorila besedice, ako bi me tudi na vislice peljali, samo da vas rešim,« je odgovorila sestra.

»Pa dobro, velja!« so vzkliknili bratci volkovi in ji segli v belo roko.

»Velja!« je zatrdila sestra in jim veselo podala roko. Od tega trenutka — solnce je stalo ravno najvišje — se je pričelo za njo sedemletno molčanje. Niti besedice ni smela več izpregovoriti, pa naj se zgodi karkoli. Dobra sestra je bila srečna, ko še nikoli v življenju. Od prevelike radosti so se vsi trije bratci volkovi prekucevali pred njo na glavo. Najmlajši bratec volčič pa je zapel: »Hrgulina, liter vina, kos mesa, hopsa-sal«

Brž so poiskali bratci volkovi staro bukev, debelo, da bi jo komaj pet mož obseglo, v sredi je bila votla in pri prvi veji je bil vhod vanjo. Ta votlina je bila poslej bivališče ljube sestrice za sedem dolgih let. Znosili so vanjo listja in mahu ter ji napravili mehko posteljico in vse lepo uredili. V tem duplu je torej poslej bivala, a bratje volkovi so ji nosili jedil, ona jim je pa srajčke prala, posteljice rahljala, z njimi molila, nabirala ob stezicah, ki so jih ji z ostrimi kremeljci izgladili, sočne gozdne jagode, poslušala sladko ptičje petje — ter stanovitno molčala.

Pa se prigodi, da zbere kralj tiste dežele obilo služabnikov, skliče mnogo psov ter priredi velik lov baš v onem gozdu. Na lovu zabrede globoko v gozd in pride v bližino one debele bukve, kjer je bivala dobra sestra. Bratci volkovi so se skrivali tisti čas daleč, daleč onostran gore.

Psi so silno oblajevali in se zaletavali ob staro, votlo bukev, a iz duplje se ne prikaže živa stvarca. Kralj si misli: »Nekaj mora biti notri!« stopi s konja, da vidi sam, kaj bi bilo. Kako se začudi, ko zagleda v votlini lepo, mlado deklico, ki se je ravno česala. Tako lepe ni bil videl še živ dan. Veli ji, naj pride iz votline. Prišla je ter se poklonila pred kraljem. Dve težki, dolgi kiti sta ji padali preko ramen in hrbta. Služabniki so kar ostrmeli, ko so jo zagledali. Mislili so, da je mila deklica kako višje bitje, gozdna vila ali kaj takega. V oboževanju njenega deviškega čara so se nehote pripognila kolena pred njo. Zrli so vanjo kakor očarani. Bila je zares lepša ko nagel-nov cvet, milejša ko jutranja zora, nežnejša ko bele lilije na grajskem vrtu.

Kralj vpraša: »Kdo si, lepa deklica?« Odgovora ne dobi. Dalje vpraša: »Odkod si, lepa deklica?« Ona molči. Iznova vpraša: »Kako si prišla v ta samotni kraj?« Nobenega glasu ni iz njenih ust. Izprasuje jo še in še, pa ne dobi odgovora. »Nema je,« si misli kralj. A ker je bila tako mila in draga, da se je ni mogel nagledati, jo vkljub temu vzame s seboj na dvor, in dasi je stara kraljica mačeha na vso moč branila, naj ne jemlje v zakon »te divjine«, kakor jo je krstila pri prvem snidenju, se kralj le po malo tednih poroči z njo. Tako je postala dobra sestra kraljica, pa tudi sedaj ni izustila besedice.

Kralj je bil ves srečen z ljubeznivo mlado kraljico, z dobro sestrico bratcev volkov, stara kraljica mačeha pa je bila vsa zelena od jeze nad »divjino« in je razmišljala, kako bi jo omrzila pri kralju in jo spravila iz gradu.

Zgodilo se je, da se je vnela huda vojna, in tudi mladi kralj je moral odriniti na vojno. Njegovi hrabri vojaki so že sedeli v sedlih, iskri konji so rezgetali, se vzpenjali in tolkli s kopiti ob tla. Vsi so nestrpno čakali kralja, ki se je silno težko poslavljaj od mlade kraljice. Naposled jo izroči v posebno varstvo stari kraljici mačehi, vzame še enkrat od nje slovo ter odide na beli dvor, zajaše konja vranca in odvihra na čelu vojnika iz gradu. Še gleda nazaj in se poslavlja. Mlada kraljica stoji vsa v solzah ob oknu in maha z belim robcem v slovo, dokler ne izgine kralj z vso vojsko izpred oči. Potem pa se je zaprla v grajsko sobano in tri dni neprenehoma jokala za dobrim svojim kraljem.

V posebnem varstvu stare kraljice mačeha so nastopili hudi časi za mlado kraljico. Ko je želela kruha, ji je podala kraljica mačeha črne zemlje; ko je želela vode, ji je prinesla kisa in žolča. Zvečer pa, ko je odgrnila blazino, je dobila v postelji zvito kačo, strupenega gada. Postiljala je poslej sama postelj, a hrano ji je nosila skrivaj pobožna stara grajska dekla.

V času pa, ko se je mladi kralj boril na bojnem polju, dobi mlada kraljica zalega sinčka prvorojenčka. Zlobna kraljica mačeha pa ji ga vzame, ga položi v canjico in vrže v vodo, namesto otroka pa ji da v zibelko majhnega psička. Potem gre, vzame pero v roko in piše kralju na vojno. Tako mu piše: »Kakšna žena je to, da povije psa namesto otroka? Zakaj si vzel to mutasto divjino iz črnega gozda in jo privedel na dvor za kraljico?« Mladi kralj se skoro vrne iz vojne. Nič ne reče, rad ima mlado kraljico kakor prej. — Pa gre v drugič na vojno in tudi zdaj se dogodi, da dobi mlada kraljica zalega sinčka, ali tudi to pot ga ji vzame grda stara kraljica mačeha, ga položi v canjico in vrže v vodo; k njej pa da majhnega psička, potem pa zopet piše kralju na vojno kakor prvič: »Kakšna žena je to, da povije psa namesto otroka? Zakaj si vzel to mutasto divjino iz črnega gozda in jo privedel na grad za kraljico?« Tudi zdaj se povrne mladi kralj

z vojne domov, pa bil je žalosten; toda ko zagleda mili obraz mlade kraljice, se mu razvedri čelo in tudi zdaj nič ne reče; rad jo ima, kakor prej. — Gre še v tretje na vojno. Tudi v tretje dobi mlada kraljica zalega sinčka. In tudi zdaj ga ji vzame zločesta stara kraljica mačeha, ga položi v canjico in vrže v vodo, nato pa zavije v plenice majhnega psička ter ga ji podvrže. In tudi to pot piše kralju na vojno ter mu očita: »Kakšna žena je to, da povije psa namesto otroka? Zakaj si vzel to ničvredno, mutasto divjino iz črnega gozda in jo privedel na grad za kraljico?«

Ko kralj to pismo prebere, se prime za glavo in hodi trdo gori in doli. In take misli ga vznemirjajo: prvič, drugič in tretjič se je zgodilo, da je dobila mlada kraljica psa namesto otroka. Kakšna žena je pač to? Ali je mar res divjina? In silna nevolja se ga poloti. Po čelu se udari in reče: »Prvič ji nisem nič rekel, drugič sem ji odpustil, tretjič ji ne bom!« In ko se kmalu nato vrne domov, je bil še zmeraj hud. Mlade kraljice še pogledal ni. Nič ne povpraša, nič ne zve in nič ne sluti, da je hudobna stara kraljica mačeha vse to naredila. »Konec mora biti temu, tako ali takol« zavpije, pa ukaže, naj naredo veliko grmado, jo zažgo in vržejo mlado kraljico v ogenj. Brž ji teče zločesta stara kraljica to povedat.

Mlada kraljica je bila zaprta v svoji sobi in štela leta in dneve. Naštela je, da je ta dan poslednji v sedmem letu. Oj, ko bo solnce stalo najviše, takrat bodo prelubi bratci volkovi rešeni, takrat bo smela zopet govoriti in bo povedala mlademu kralju vse, kako se je dogodilo, in iznova bo dober z njo. Še je štela ure in minute in gledala pri zaprtem oknu na ljubo zlato solnce, če bo že kmalu stalo najviše na nebu, če bo že kmalu nastopila ura rešitve. Komaj je že čakala tega srečnega trenutka, pa ji pride trkat zločesta stara kraljica k durim in zavpije z maščevalnim glasom: »Ničvredna divjina, tvoje ure so sešete, pripravi se, grmada na griču že gori, kralj te je obsodil na smrt, ha-ha-ha!«

Mlada kraljica prebledi, v glavi se ji zavrti in pade nezavestna na tla. Zločesta stara kraljica si reče: »Aha, togoti se, zdaj trga in razbija v poslednji uri! Pa le počakaj, ne bo še ura minila, ko te bo že hudoba trgala in vlačila po peklu, ničvredna divjina!« In gre in pove kralju. Ta ukaže, naj še tri vozove drv nalože na grmado in jo polijejo s sodom tekoče smole.

Zdaj so šli hlapci in vdrli k mladi kraljici. Še je ležala nezavestna na tleh. Hlapci so godrnjali: »Kaj bomo táko-le na grmado vodili?« Zločesta stara kraljica je rekla: »Potajila se je, nič ji ni!« Hitro je prinesla hudega octa in zdravilnih zelišč. Spravili so jo k zavesti, nato pa odvedli preko stopnic in belega dvora, napol je šla, napol so jo vlekli. Ko je zagledala stara svinjska dekla ta žalostni izprevod, je padla na kolena, povzdignila roke in zavpila z velikim

glasom: »Nedolžnost, prosi Boga za nas!« Zločesta stara kraljica jo je grdo pogledala in ji mignila jezno z roko, naj se pobere. Šli so preko travnikov proti griču. Tam gori je gorelo kakor v peklju, in črn dim se je valil preko senožeti in gozdov ter dušil zbrano množico, ki je prišla, da bi še enkrat videla blago nemo kraljico. Le počasi je stopala nesrečnica. Skoro pri vsakem koraku je morala počivati. Zlato solnce je žarko sijalo in se pomikalo vedno više in više. Slednjič so vendar dospeli na vrh griča. Takrat je tudi kralj prijezdil.

Ljudstvo je na glas jokalo in prosilo usmiljenja. Mladi kralj ni smel pogledati neme kraljice, tako se mu je smilila. Morda bi jo bil še pomilostil, a zavpila je zločesta stara kraljica: »Kaj čakate? Zgrabite jo in vrzite na grmado!« Že so jo zgrabili, da bi jo vrgli v grozoviti ogenj, tedaj pa zagledajo od daleč tri mlade junake, tri mlade viteze na konjih, ki so jezdili v diru, da so se oblaki prahu dvigali za njimi in mahali z belimi zastavicami v znamenje, naj počakajo. Hlapci so spustili mlado kraljico in čakali. V nekaj trenutkih so že prijezdili trije mladi jezdeci, trije mladi vitezi vrh griča, vsak je držal v naročju zalega dečka. Že od daleč so klicali: »Sestrica mila, čas je dopolnjen, mi trije smo rešeni, zdaj pa le govoril!« Ko so prijezdili do sestrice miljene, so ji zaklicali: »Tukaj imaš tri svoje sinke, ki so ti jih vzeli in v vodo pometali ter ti podvrgli psičke.« Hitro so poskakali s sedel in ji izročili tri zale sinke. Mlada kraljica je objemala svoje sinke, pozdravljala rešene brate rešitelje, potem pa odprla usta in povedala vse: kako je prišla v gozd, da reši bratce volkove, in kako se ji je godilo do trenutka, ko so jo odvedli na grmado. Ljudje so jokali, sam mladi kralj je jokal, padel na kolena in prosil pred vso množico odpuščanja. Hitro mu je podala srečna mlada kraljica roko in ga dvignila ter rekla: »Nikar ne jokaj, ljubi moj! Moralo se je tako zgoditi, da sem rešila bratce volkove.« Ginjen je kralj objemal zdaj svoje zale sinke, zdaj svojo mlado, miljeno kraljico.

Grmada se je zibala v divjem plamenu. Zločesta stara kraljica je komaj dihala in si šepetala: »Krah, krah, krah, mene je pa strah, strah...« Hipoma pa se ojunači, pogleda okrog sebe in kakor brezumna zavpije: »Zgrabite jo, v ogenj jo vrzite!« Ljudem zastane sapa, nekateri vpijejo: »Sama se je sodilal!« Kralj ostrmi in ponovi: »Zgrabite jo, v ogenj jo vrzite!« In res so kar hitro zgrabili staro grešnico in jo vrgli v ogenj.

Poslej so srečno živeli na kraljevem gradu. Dva sinka sta že hodila, enega so še zibali. Kraljičine tri brate rešitelje je postavil kralj za ministre. Še po mater onostran prostornega gozda so poslali, pa ta ni bila več živa; po sinkih volkovih in hčerki edinki je toliko žalovala, da ji je počilo srce.

KAMNIŠKO SEDLO

IVO TROŠT:

Nezadovoljni muc.

aček in pes složna! Ujedinila ju pa ni sila ne potreba, marveč požrešnost. Neko popoldne opazi hišni gospodar, kako urno nosi pes Čefidelj iz kuhinje nekaj skrivat za skedenj. Začudi se sosed, ko vidi, da nosi Čefidelj iz kuhinje prekajeno svinjino. Kako se šele prime za glavo, ko se prepriča, da pobira pes svinjino pod dimnikom, s sušila v dimniku pa mu jo meče domači muc. — Kdaj in kako sta se neki zmenila, se čudi sosed, ko se prepriča, da je muc zmetal na tla že vse najlepše kose. Začne zato na glas: »Ti sodrga grda, tatinska! Pa domača tatova! Kaj pa mislita? Ali sta bila lačna? Morda sta tako neslana? Kaj šel! Vselej sta prejela svoj delež — vsaj kosti, ko se je kuhalo pri nas meso. Samo vidva hočeta biti gospoda! To ni družinska sporazumnost: enaki pri delu, enaki pri jelu. Vsi moramo biti deležni priboljškov, pa tudi trpljenja. Vama diše samo priboljški. Tako se pa ne more in ne sme. Zato pride zdaj-le sodba in kazen.«

Mož pobere na tleh palico, ki je na njej visela v dimniku svinjina, in zapreti tatinskemu mačku gori pod stropom: »Spravi se mi brž doli!« — »M-mau!« se opravičuje muc, ker se boji palice. — »Nič m-mau, kar ves se spravi in hitro-o!«

Nič rad se ni spustil muc od važnega opravičila. Nato veli gospodar psu: »Pokaži, kam si nosil! Ti pisani mačji tat pa za pričol!« —

Čefidelj stopa zamišljen za skedenj, za njim pobira korake prav potepeno muc, za obema pa sosed s palico. Ob velikem kupu napol zakopane svinjine se ustavi pes, sede in čaka gospodarja, da veli nadalje, kako in kaj. Muc bi bil najrajši svetoval, naj bi sploh »m-mau« počakali, ko tako prijetno ščegeta v nos vonj po prekajeni svinjini. — »Nič m-mau! Kar začnita in znesita vse meso nazaj v kuhinjo in od tam v dimnik. Le začnita, uzmovičal!« velevala gospodar.

Muc je dvomil na tihem, da bi bilo mogoče spraviti vse zopet v dimnik: m-mau bo težko; rekel pa ni ničesar, nositi tudi ni maral, kakor da ne ume gospodarjevega povelja. — »Ali ne misliš pomagati?« zareži gospodar, ko je pes znesel že nekaj kosov. — »M-mau,« se izgovarja muc. — »Nič m-mau, vse si zmetal iz dimnika, vse spravi zopet nazaj!« — »M-mau,« pristavi muc. Sosed meni, da hoče muc spravljati svinjino iz kuhinje nazaj v dimnik, pa pritrdi: »No, tudi dobro! Le pojdi v hišo in začni; en kos pa lahko neseš tudi spotoma. Le pomagaj tovarišu, ki je kriv kot ti, a se molče pokorava za svoj greh. Muc zopet ugovarja, da se Čefidelj pokori le m-mau. Sosed pograbi jezen kos svinjskega hrbitišča, da bi ga zagnal mucu v glavo,

pa se je muc spretno umaknil, pobral meso ter zbežal z njim na polje, kjer je izginil v razoru.

Dva dni ni bilo potem muca na spregled. Tretji dan se je potuhnjeno priplazil zopet za kozelc in mrmral natihem, da bi bilo dobro, ko bi sosed zopet vrgel za njim m-mau mesa. Gospodar mu pa pokaže palico in Čefidelj ga zmerja: »Hov-hov-hov! Sam sem znosil meso domov!« — Maček pa ugovarja, da je znosil samo m-mau.

»Viš ga, sedaj še laže!« se jezi gospodar, pograbi oklešček in ga zažene za tatinskim mačkom: »Na, sedaj poberi še to in odnesi, da ti ne bo prem-mau!« — Muc okleščka ni hotel pobrati, prazen je zbežal na polje, pes pa za njim.

»Čefidelj, stoj!« veli gospodar. »Ti nisi nič boljši kot muc, zakaj oba sta kradla. Razlika med vama je le ta, da si ti zatajil mučevo prijateljstvo, dočim je ostal muc takšen kot prej — moj nezanesljivi družinar. Na katerega izmed vaju naj se še zanesem?«

Čefidelj je povetil glavo in rep. Odtlej pa vselej ves razdražen laja, ko čuje, da se oglasi tatinski in potuhnjeni muc s svojim »m-mau!«

Sneženi mož.

Mrzle roke, rdeča lica,
a na ustnih vrisk in smeh!
Smo postavili možica,
mrtev zdaj leži na tleh.

Rame so se raztopile,
ni trebuha, ni več rok.
Kaj so v zemljo se zarile,
da možic več nima nog?

Solnce nam z neba nagaja,
veter piha na vso moč...
Mož se pod rokami taja,
ust več nima, nos je proč.

Vidi se, da nas ne mara,
pa je šel na drugi svet!
Z njim odšla je zima stara
in pomlad prihaja spet!

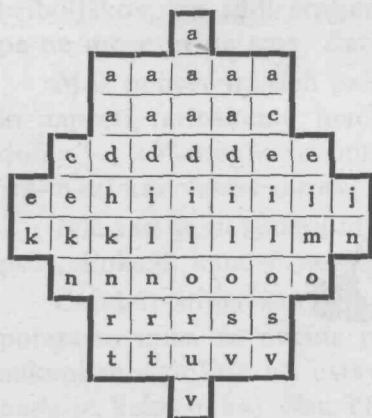
Janko Samec.

Vreteno.

Sestavil J. W.

Besede značijo:

1. samoglasnik;
2. mesto ob Egejskem morju;
3. mizarsko orodje;
4. mesto v Slavoniji;
5. mesto ob južni Moravi;
6. pokrajino v Jugoslaviji;
7. trg v Sloveniji;
8. sesalca;
9. glavno mesto evropske države;
10. soglasnik.

Srednja navpična vrsta znači ime evropskega vladarja.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Rešitev novoletne zastavice v 1.-2. števil.

Bogdan in Magda težko pričakujeta novoletnega „Zvončka“

Prav (ali vsaj približno prav) so jo rešili: Zdravko Gobec, Celje; Ivanček Špajzar, Lava-Celje; Martin Rozman, Laška vas, p. Štore. — Letos smo se namenili, da vsakokrat poklonimo enemu izmed rešilcev primerno darilo. Obdarovanca naj vedno določi žreb, ki si je danes izvolil Martina Rozmana. Dobil je v dar Rapetovo novo knjigo »Tisoč in ena noč«. Prihodnje darilo: povest Ilke Waštetove »Mejaši«.

Janka Kersnika spisi za mladino.

Janko Kersnik: Izbrani spisi za mladino. Priredila Fran Erjavec in Pavel Flerè. Z risbami okrasil Anton Gojmir Kos, V Ljub-

ljani 1924. Natisnila, izdala in založila Učiteljska tiskarna. Str. XCV + 416. Cena elegantno vezani knjigi Din 60. — Janko Kersnik je eden onih naših pisateljev kla-

sikov, ki ga bodo čitali stari in mladi še dolgo, dolgo z največjim užitkom, ko bodo mnogi drugi, katerih imena se trenutno bleste v našem slovstvu, že davno pozabljeni. To nam dokazuje dejstvo, da je večina njegovih zbranih spisov že davno pošla. Njega romani in povesti so še vedno najbolj priljubljeno čtivo našega občinstva in njegove klasične slike in črtice je v naši književnosti še do danes malokdo dosegel. Prav hvaležni moramo biti zato Erjavcu in Fleretu, da sta pri svoji znameniti mladinski izdaji naših klasikov posegla že sedaj po tem našem pisatelju ter ga tako uvedla tudi med mladino, ki ji je bil Kersnik doslej skoro nedostopen. Urejen je ta zvezek, kakor so urejeni vsi dosedanj zvezki te zbirke. Uvaja čitatelja v spise obširen in nadvse skrbno sestavljen življenjepis z oceno pisateljevega dela, nato so Kersnikovi spisi razdeljeni v pesmi, odlomke iz romanov in novel, povesti za ljudstvo, slike in odlomke iz listkov in člankov, zaključuje pa delo zanimiv tolmač. Glede teh spisov je omeniti, da vsebujejo nekaj sestavkov, ki jih v drugih Kersnikovih izbranih spisih ni, glede življenjepisa in tolmača pa, da vsebujeta mnogo velezanimiga, doslej še neobjavljenega gradiva, zaradi česar ima ta Erjavčeva-Fleretova izdaja velik pomen tudi za odraslo občinstvo. Knjigo je bogato in okusno okrasil akademični slikar A. G. Kos, zaslužna založnica ji je pa preskrbela tako zunanjo opremo, da lahko prištevamo to zbirko k najelegantnejšemu izdanju našega povojnega knjižnega trga. Ker je cena glede na obširnost in opremo knjige izredno nizka, upamo, da bo občinstvo pridno segalo po njej.

Sladko jedrce.

Visoko na orehovem drevesu je čepela veverica s privihanim repkom in z orehom med tačicama pred mrdajočim gobčkom. Dolgo časa je glodala, pregledala naposled trdo lupino, ali — ojoj! — oreh je bil piškav, v njem ni bilo toli zaželenega in težko pričakovanega sladkega jedrca. In veverica je prazni oreh ježno zalučila z drevesa, potem se pa še sama pognala po vejevju navzdol proti tlom.

Ko skoči na tla, zapazi tik ob deblu orehovo jedrce, lepo položeno na mah, in ga naglo pohrusta.

»Stoj, nesrečnica, stoj — kaj vendar delaš?« zapiska tedaj nekdo za njenim hrbtom. »Ali ne veš, kaj je tuja lastnina?«

Veverica se najprej prestrašeno ozre, ko pa vidi, da stoji pred njo njena tovarišica, prav mlada veverička, držeča med tačkama njen prazni, pred trenutkom na tla vrženi oreh, tako da ne vidi v njem izdolbene luknjice, se veselo posmeje.

»Porednica ti!« ogorčeno zamahne uboga veverička z repom. »Pojedla si moje jedrce — sedaj se mi pa še smeješ.«

»Ne zato, ker sem pojedla tvoje jedrce,« odgovori veverica; »smejem se zato, ker vidim, s kakšno častjo in dostojanstvom nosiš moj piškavi oreh. Popustila si jedrce in švignila za prazno lupino, ki sem jo vrgla z drevesa jaz.«

Veverička natančno pregleda oreh, zapazi v njem luknjico in ga mirno spusti na tla. A veverica se še bolj zasmije.

»Nerazumljiv mi je tvoj smeh, tovarišica,« reče veverička užaljeno. »Povej mi vendar, kakšno korist imaš od tega, da se mi toliko smeješ?«

»Ah, kdo bi se ti ne smejal, ko si pa tako neumna!« odgovori veverica. »Jedrce, ki si ga pustila na mahu, je bilo sladko. A tisočkrat slajše jedrce si mi pripravila s tem, ko si pobrala moj piškavi oreh...«

In veverica z glasnim smehom izgine v goščo. Ob prazni lupini ostala veverička pa žalostno nagne glavico in se samo čudi: »Da more biti škodoželjnost tako sladko jedrce — ne, tega doslej pa še nisem vedela... Ej, tovarišica, velik je tvoj greh, večji od moje neumnosti!«

Jernej Popotnik.

Naša priloga.

Današnjemu »Zvončku« prilagamo sliko v barvotisku »Zima«, ki jo je v izvirniku izvršil akademični slikar Maksim Gaspari. Naša priloga, ki jo je brezhibno natisnila Učiteljska tiskarna, dela temu odličnemu zavodu vso čast, našim naročnikom pa naj dela veselje.

Iz šolskega pouka.

Verouk.

Bog človeka je ustvaril, svet in vse, kar v njem živi, um človeku je podaril, dvignil ga nad vse stvari.

Zemljepis in zgodovina.

Od ledenih velikanov do morjá brezkončnih mej rodi bivajo Slovanov — da sloveli bi vselej!

Petje.

Pesem naša je donela v davnih dneh že čez zemljó in na veke bo slovela, ker jo ljubimo zvestó.

Telovadba.

Moč, razum in trdna volja preobrazijo ves svet; ko Matjaževa bo volja, pojdemo naš rod ote!

Fr. Ločniškar.

Blagi g. Doropoljski!

Naročena sem na »Zvonček«. Jako mi ugaja, ker prinaša lepe povesti. Sedaj hodim v 5. razred na Prevaljah, poprej sem pa obiskovala šolo v Trbovljah. Imam bratca in sestro, ki tudi rada prebirata »Zvonček« in gledata slike. Prosim, sprejmite moje pisemce v svoj kotiček.

Vljudno Vas pozdravlja

Anica Hacinova
v Prevaljah.

Odgovor:

Ljuba Anica!

Mislim, da imata bratec in sestra tudi letos dovolj veselja, ko prebirata in gledata »Zvonček«, ki smo ga tako lepo opremili. Pravijo, da se še drugi večji in bogatejši narodi ne morejo ponášati s takim listom. To bo gotovo vzradostilo tudi Tebe, ki si »Zvončku« zvesta prijateljica.

*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Danes se prvič oglašam s temi vrsticami. Jako mi je žal, da nisem bla poprej naročnica »Zvončka«! Najbolj mi ugaja povest »Kekec nad samotnim brezdom«.

Učim se rada. Zato mislim iti v višje šole. Imamo jako dobrega učitelja, ki se zanima za pouk.

Blagovolite sprejeti moje pismo.

Vdano Vas pozdravlja

Viktorija Mencingerjeva,
učenka V. a. razr. v Boh. Bistrici na Gorenjskem.

Odgovor:

Ljuba Viktorija!

Prav je, da si se odločila nadaljevati študije v višjih šolah. In ko boš že učena

in imenitna jugoslovenska žena, se boš z radostjo spominjala Kekca in njegovih doživljajev. Spomin na lepo mladost ostane vsakemu drag in mil do konca dni.

*

Cenjeni g. Doropoljski!

Namenil sem se, da Vam pišem. Hodim v IV. razred narodne šole v Rogaški Slatini. Jako mi je ugajal spis v »Zvončku«: »Pesnik Stritar v Rogaški Slatini«. Škoda, da ga ni več med nami. Otroci prirejamo večkrat razne igre. Sedaj se vadimo igro »Čudodelna srajca«. Vse učiteljstvo se ves čas z nami trudi, največ hvale smo dolžni gospé Glinškovi.

Vljudno Vas pozdravlja

Mirko L a h.

Odgovor:

Ljubi Mirkol

Rogaška Slatina je lahko ponosna, ker je dala in z ljubeznijo opremila mirni in prijazni dom našemu velikemu pesniku in pisatelju Josipu Stritarju. Kako vesel bi bil ta naš odlični mož, ako bi se mogel veseliti lepega napredka šolske mladine, ki jo tako spretno in požrtvovalno vodi za vse dobro in lepo vneto učiteljstvo!

*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Slovenske knjige rad čitam. Najljubša knjiga izmed vseh mi je »Zvonček«. Imam že 11 letnikov. Moj brat Drago je bil tudi že naročnik »Zvončka«. Hodim v drugi a razred deške meščanske šole v Mariboru. Imam se jako mnogo učiti. In ravno sedaj, ko se bliža pomlad, ki vsakega človeka vabi v svoje naročje, imamo se največ

učiti. Naš razrednik se imenuje g. Ferjančič, ravnatelj pa g. Dragotin Humek, ki ga gotovo poznate. V šoli mi ne gre nič kaj dobro. Toda obljubljam, da se poboljšam. Dobro pač poznam pregovor »Obljuba dela dolg«, ki ste ga Vi, gosp. Doropoljski, dali mnogim koticarjem za svarilo. Toda jaz obljubljam, da se bom poboljšal. Zdaj pa moram končati. Prosim, potisnite to pismo v svoj cenjeni »kotichek«. Prosim, odgovorite!

Srčno Vas pozdravlja Vaš vdani

Vojteh Jager,
učenec v Mariboru.

Odgovor:

Ljubi Vojteh!

Res je, kar trdiš, da obljuba dela dolg. Zapomni si pa tudi besede našega pesnika Stritarja, ki pravi:

Beseda dana sveta naj ti bo!
Ne oprosti ga več nobena moč,
kedor se je enkrat zavezal sam!

Uvažujoč Tvoje zagotovilo in v prepričanju, da si boš tudi te besede vzel k srcu, pričakujem, da si stopil ob spoznanju lastnih napak na pravo pot stalnega poboljšanja. Bodi in ostani mož-beseda!

*

Dragi g. Doropoljski!

Letos hodim v 4. razred osnovne šole. Vesela sem, ker imamo zopet šolo. Posebno rada prebiram »Zvonček«. Tukaj v Mariboru imamo ljudsko knjižnico, v kateri si izposojam »Zvonček«. Izposodila sem si že 6., 7. in 10. letnik. Naročena sem drugo leto na »Zvonček«. Posebno mi ugaja »Kekc na voljšji sledi«. Prosim, priobčite tudi moje pismo v kotichek.

Srčne pozdrave!

Anica Serajnikova.

Odgovor:

Ljuba Anica!

Znano je po vsej naši zemlji, kako blagodejno in uspešno deluje ljudska knjižnica v Mariboru na splošno izobrazbo našega ljudstva. Prav je, da se te knjižnice poslužuješ tudi Ti, da si na ta način izpopolnjuješ znanje in omiko. Nihče ni nikoli dovolj učen in izobražen.

*

Velecenjeni gospod Doropoljski!

Tudi jaz sem se Vam drznil pisati. Hodim v 5. razred osnovne šole v Mariboru. Oče je imel namen, da bi šel v realko. Ker sem še premlad, je sklenil, da hodim še naprej v osnovno šolo.

Naročnik »Zvončka« sem eno leto. Prebiram ga jako rad, posebno pa Kekca.

Doma sem iz Trsta, sedaj pa bivamo že pet let v Mariboru, ker smo morali bežati pred italijanskim barbarstvom. Imam pa še tam svojo staro mater in v počitnicah jo pohitim obiskat in z radostjo gledam zvečer zahajajoče sonce v lepo veličastno Jadransko morje. Imam malega bratca Milančka, o katerem, če mi dovolite, bom prihodnjič kaj poročal.

Prosim Vas, da me uvrstite v svoj kotichek!

Z velespoštovanjem

Vaš

Oskar Obersnel.

Odgovor:

Ljubi Oskar!

Kadar gledaš na Jadransko morje, se Ti gotovo obnavlja v spominu znana Jenkova pesem:

Buči, morje adrijansko!
Bilo nekda si slovansko.
ko po tebi hrastov brod
vozil je slovanski rod,
ko ob tebi mesta bela
naših dedov so cvetela,
ko so jadra njih vojské
še nosila njih ime.

Pesnika prešine žalost ob teh spominih, zato tožeče vprašuje:

Molči, morje, kam si djalo,
al' si ladje pokopalo,
jih razbilo ob peči,
da jih videti več ni?

Pretresujoče se glasi odgovor, ki nam ga daje mogočna pesnikova beseda:

Ni jih morje potopilo,
ni jih ob peči razbilo;
da jih videti ni več,
tega kriv je tuji meč!

Naloga nas in naše mladine je, da si to morje v vsem obsegu zopet pridobimo. Zato nam je treba neugasne domovinske ljubezni in bratske sloge. Vem, da bosta med reševalci ugrabljene naše lastnine tudi Ti in Tvoj bratec Milanček! (Saj se mu mena da ne tresejo hlačice!)

*

Velecenjeni g. Doropoljski!

Oprostite, da želim tudi jaz spraviti te vrstice v kotichek. Ako najdejo v njem prostora, naj se razglasi tudi moje ime! Prijateljem »Zvončka« povem, da sem slovenska deklica. Stanujem v hribih precej oddaljena od šole, pa jo vendar rada obiskujem, ker priznavam, da je jako koristna. Rada se tudi učim in hodim v II. razred osnovne šole v Vuhredu. Prvo leto sem naročnica »Zvončka«. Posebno povest o Kekcu mi jako ugaja, tudi moja mamica

in krušni atek me rada poslušata, kadar jo čitam.

Iskreno pozdravljam Vas kakor tudi vse sokotičkarje in prijatelje »Zvončka«!

Mimica Ovčakova,
stanujem na vrhu Sv. Vida.

Odgovor:

Ljuba Mimica!

To mi je res všeč. Ti lepo glasno čtaš, drugi Te pa poslušajo. Tako ima vsa hiša korist in veselje od »Zvončka«. In tudi to je lepo, da rada obiskuješ šolo, čeprav si daleč od nje. Dobra in resna volja premaga vse težave. Nikoli Ti ne bo tega žal!

*

Velecenjeni gosp. Doropoljski!

Tudi jaz sem se pridružila v Vaš kotichek. V Vašem »Zvončku« so mične povestice. Najlepša se mi zdi o ubogemu Kekcu! Pa tudi druge so jako lepe. Jaz hodim v četrti c razred. V šoli se moramo veliko učiti, zato je jako prijetno. Doma sem v celjski okolici. Zraven hiše je majhen vrt, na katerem imam nekoliko cvetic. Kakih pet minut od hiše imamo malo njivico. Tudi malo živine redimo.

Presrečno Vas pozdravlja Vaša hvaležna naročnica

Anica Kobolova.

Odgovor:

Ljuba Anica!

Glejte, glejte! Drugi pravijo, da ravno zato ni prijetno v šoli, ker se morajo mnogo učiti, Ti pa trdiš temu nasprotno. In jaz mislim, da je Tvoja trditev prava. Delo — naj bo takšno ali takšno, samo da je posušeno — je najlepša in najkoristnejša zabava.

*

Velecenjeni g. Doropoljski!

Tudi jaz se oglašam v Vašem koticčku. Z veseljem čitam pripovedke, posebno o Kekcu in Bedancu. Že komaj čakam novega »Zvončka«. Prosim, natisnite moje pisemce v svoj kotichek. Drugič pišem več.

Odkritosrečno Vas pozdravlja

Lovro Jan,

učenec II. razr. 2. oddelka v Lokah,
Sv. Jurij ob Taboru.

Odgovor:

Ljubi Lovro!

Saj pravim, da se vedno kdo oglasi, ki trdi, da mu je všeč, kar piše naš list. To število se je danes s Teboj povečalo. Glej, da ostaneš poslej naš zvest koticčkar.

*

Naša Zorica.

Glej, glej, glej! Kaj pa se tam sveti?

Ali je to rožica?

Ali je to ptičica?

Ali je rdeča jagoda?

Ne, ne, ne! Ni to rožica!
ni to ptičica, ni rdeča jagoda,
to je naša Zorica,
ki rdeč trak ima.

Cirila Gosakova
v Ptuj.

*

KOTIČKOV ZABAVNIK.

Točen odgovor.

Mati: No, Tonček, kaj hočeš: sira, kruha ali mesa?

Tonček: Vse!

*

Oče: Ker si tako prebrisan, Tonček, pa mi povej, zakaj ima žepna ura zgoraj steklen pokrovec?

Tonček: Zato, da kazalci ne raztrgajo žepa.

Ugani!

1. Črn kot kovač, orje kot orač, pa ni orač in ni kovač.

2. Katere ure nihče ne kupuje?

3. Kdo vedno nekaj naznanja, a sam nikdar nič ne zna?

Opomnja: Imen rešilcev ugank in drugih nalog v »Kotičkovem zabavniku« ne bomo priobčevali. Rešitev sama bodi reševalcu plačilo in zadoščenje!

